

ФИЛАТЕЛИСТА

ОРГАН САВЕЗА ФИЛАТЕЛИСТА СРБИЈЕ

БИБЛИОТЕКА
СФС
— БЕОГРАД —
Бр. 02

ГОДИНА V

1-2

»ФИЛАТЕЛИСТА« ОРГАН САВЕЗА ФИЛАТЕЛИСТА СРБИЈЕ

Власник и издавач: САВЕЗ ФИЛАТЕЛИСТА СРБИЈЕ

Уређује редакциони одбор: Инж. Александар Ј. Петровић, Јован Јојкић,
инж. Мирко Вернер, Риста Аћимовић, Божидар Видовић, Михајло Јањић и
Милорад Бировљев

Одговорни уредник: Александар Ј. Петровић, Војводе Драгомира 25. Тел. бр. 40-277

Лист излази друге половине сваког месеца.

Све рукописе, наруџбе, рекламације и све што се односи на лист слати на адресу:
Уредништво „Филателисте“ — Београд, Војводе Драгомира бр. 25.

Рукописи се не враћају.

САДРЖАЈ:

ТИТО — ПРВИ ПРЕТСЕДНИК НАШЕ СОЦИЈАЛИСТИЧКЕ РЕПУБЛИКЕ	1
П. Пећинар: НАШИ ВЕЛИКИ ЉУДИ — НИКОЛА ТЕСЛА — — — — —	3
Ђ. Рогуља: НЕШТО О БЕОГРАДСКОМ ИЗДАЊУ МАРАКА ИЗ 1926 ГОД. —	5
М. ВЕРНЕР: ФИЛАТЕЛИЈА И ФИЛАТЕЛИСТИ — — — — —	6
С. Манжелеј: Поништено или непоништено? — — — — —	7
Б. С. В.: О РАЗНИМ ВРСТАМА ШТАМПАЊА — — — — —	10
Д. Новак: ПОВОДОМ МАНЖЕЛЕЈЕВЕ КРИТИКЕ (наставак) — — — — —	11
С. О.: ПРВЕ ПОШТАНСКЕ МАРКЕ — ПРВЕ ШВАЈЦАРСКЕ МАРКЕ — — — — —	13
З. Сабо: ЗНАМЕНИТИ ЉУДИ НА МАРКАМА — — — — —	13
КРОЗ ФИЛАТЕЛИСТИЧКИ СВЕТ — — — — —	15
НАШЕ МАРКЕ — — — — —	17
НАШЕ ЦЕЛИНЕ — — — — —	19
ПРИГОДНИ ЖИГОВИ — — — — —	20
КОВЕРТЕ ПРВОГ ДАНА — — — — —	21
НОВЕ МАРКЕ — — — — —	21
ВЕСТИ ИЗ САВЕЗА — — — — —	25
ОДГОВОРИ НА ПИТАЊА ЧИТАЛАЦА — — — — —	29
ЦЕНЕ МАРАКА ФНРЈ У СКОТОВОМ КАТАЛОГУ ЗА 1953 ГОДИНУ — — — — —	30

»FILATELISTA« ORGANE DE L'UNION DES PHILATELISTES DE SERBIE

Propriétaire et éditeur: UNION DES PHILATELISTES DE SERBIE

Comité de rédaction: ing. Aleksandar J. Petrović, Jovan Jojkić, ing. Mirko Verner,
Rista Aćimović, Božidar Vidović, Mihajlo Janjić et Milorad Birovljev

Rédacteur en chef: Aleksandar J. Petrović, Vojvode Dragomira 25, Tel. 40-277.

La Revue paraît au cours de la seconde moitié de chaque mois.

Manuscrits, commandes, réclamations et tout ce qui se rapporte à la Revue doit être envoyé
à l'adresse: Uredništvo »Filateliste«, Belgrade, Vojvode Dragomira 25.

Les manuscrits ne se renvoient pas.

SOMMAIRE:

ТИТО — Premier Président de notre République Socialiste. (1) — *P. Pećinar*: Nos grands hommes — Nicolas Tesla (3) — *Dj. Rogulja*: Quelques mots sur l'émission de Beograd des timbres-poste de l'année 1926 (5) — *M. Verner*: Philatélie et philatélistes (6) — *S. Manželej*: Oblitéré ou non? (7) — *B. S. V.*: Sur les diverses modes d'impression (10) — *D. Novak*: A propos de la critique de Manželej (suite) (11) — *S. O.*: Les premiers timbres-poste — Les premiers timbres-poste de la Suisse (13) — *Z. Sabo*: Les hommes célèbres sur les timbres-poste (13) — A travers le monde philatélique (15) — Nos timbres-poste (17) — Nos entiers-postaux (19) — Oblitérations commémoratives (20) — Enveloppes du premier jour d'émission (21) — Nouveaux timbres-poste (21) — Nouvelles de la Fédération des Philatélistes (25) — Réponses aux questions des lecteurs (29) — Prix des timbres-poste yougoslaves (RPFY) indiqués dans le catalogue »Scott« pour l'année 1953 (30)

ПАЖЊА!

ПРЕТПЛАТУ СЛАТИ НА ТЕКУЋИ РАЧУН
УРЕДНИШТВА И АДМИНИСТРАЦИЈЕ
„ФИЛАТЕЛИСТЕ“ 104 — Т — 502

Цена овог
двоброја дин.

40

ФИЛАТЕЛИСТА

Година пошта
јан.-фебр. 1953

1-2

ОРГАН САВЕЗА ФИЛАТЕЛИСТА СРБИЈЕ ■ БЕОГРАД

*Тито — први Председник
наше социјалистичке Републике*

ПРЕТСЕДНИКУ ФЕДЕРАТИВНЕ НАРОДНЕ РЕПУБЛИКЕ ЈУГОСЛАВИЈЕ
МАРШАЛУ ЈУГОСЛАВИЈЕ ЈОСИПУ БРОЗУ-ТИТУ

БЕОГРАД

НАЈСРДАЧНИЈЕ ВАМ ЧЕСТИТАМО ИЗБОР ЗА ПРВОГ ПРЕТСЕДНИКА РЕПУБЛИКЕ.

НА ЧЕЛУ СА ВАМА, ЗАЈЕДНО СА НАШИМ НАРОДИМА ФИЛАТЕЛИСТИ ЈУГОСЛАВИЈЕ УЛАГАЋЕ СВЕ СВОЈЕ СНАГЕ ЗА ДАЉИ НАПРЕДАК И ПРОЦВАТ НАШЕ СЛОБОДНЕ И НЕЗАВИСНЕ СОЦИЈАЛИСТИЧКЕ ЗАЈЕДНИЦЕ.

За Савез филателиста Југославије

Секретар,
Јован Т. Јојкић

Претседник,
Инж. Жива М. Ђорђевић

PRETSEDNIK REPUBLIKE

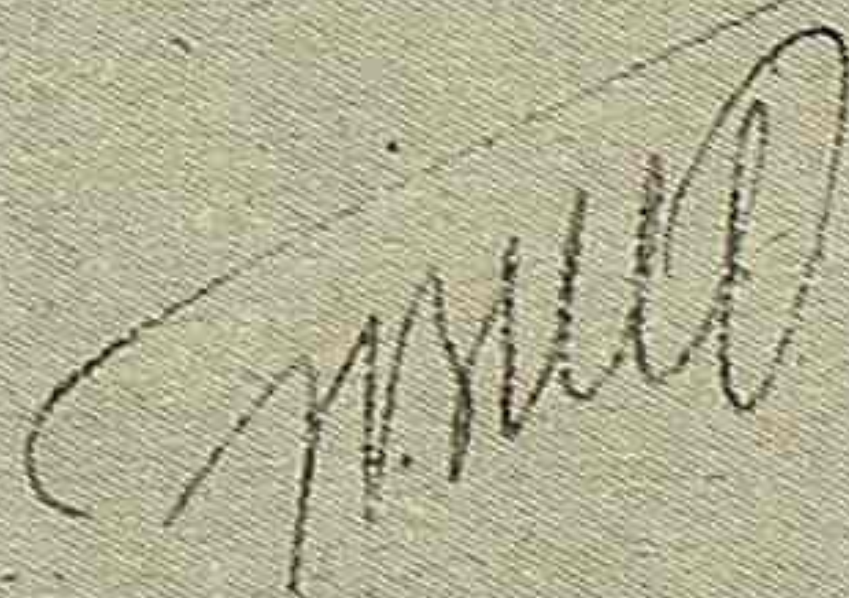
Beograd, 30.1.1953

SAVEZU FILATELISTA JUGOSLAVIJE

Beograd

Najsrdačnije zahvaljujem za čestitku koju ste mi uputili povodom mog izbora za Predsjednika FNRJ.

Želim vašem Savezu mnogo uspjeha u budućem radu.

Тито — први Претседник наше социјалистичке Републике

Четрнаести јануар 1953 год. претставља велики дан наше социјалистичке домовине. Тај дан остаће забележен као значајан историски датум, јер су тога дана наши народи преко својих најбољих претставника на Шестом редовном заседању Народне Скупштине ФНРЈ први пут у својој историји бирали и изабрали Претседника Републике.

Тога историског дана, за Првог Претседника прве и данас једине земље истинског социјализма у свету изабран је друг Тито, не само највећи и најзаслужнији син наших народа кроз читаву њихову историју — човек чија се судбина одавно поистоветила са револуционарном судбином наших народа — него и најпопуларнији човек данашњице у читавом напредном, демократском свету.

За Првог Претседника прве истински социјалистичке Републике изабран је друг Тито — човек кога су његова крупна, историска, револуционарна дела, која је остварио, и остварује на тлу наше отаџбине од 1937 године до данас, издигла на ниво највећег револуционара практичара и теоретичара науке марксизма-лењинизма у свету; која су га издигла на ниво највећег и најдоследнијег поборника — и речју и делом — слободе, равноправности међу народима и државама и мира у читавоме свету.

За Првог Претседника Републике изабран је друг Тито, први градитељ истинског со-

цијализма у свету — човек који је изградио револуционарну марксистичку Партију у нашој земљи.

Широм читаве наше земље наши су народи свесрдно и топло са највећим одушевљењем поздравили избор Маршала Југославије Јосипа Броза Тита за Првог Претседника Федеративне Народне Републике Југославије; поздравили су потпуно заслужено поверавање овог највишег звања човеку чија је судбина свестрано повезана са судбином наших народа и за чије су име везани огромни успеси и најновија историја Југославије, чије име претставља симбол нове епохе народа Југославије.

Избор друга Тита за Првог Претседника ФНРЈ топло су поздравили и сви наши филателисти, а Савез филателиста Југославије је овим поводом упутио и честитку другу Титу.

У име свих филателиста социјалистичке Југославије и на овом месту и овом приликом топло и срдечно честитамо другу Титу избор за Првог Претседника Федеративне Народне Републике Југославије и желимо да и на даље и са ове високе и одговорне дужности у нашој социјалистичкој заједници ствара крупна, револуционарна дела за срећу и за још лепшу будућност и наших народа и читавог међународног радничког покрета и напредног човечанства.

Инж. ПРЕДРАГ ПЕЋИНАР

Наши велики људи — Никола Тесла

7 јануара ове године навршило се десет година од како је умро, усамљен у једном њујоршком хотелу, Никола Тесла, чувени научник и проналазач, чији радови и открића чине основу данашње цивилизације.

Потекао је из једне српске породице у Лици. Велика надареност, бујна машта и јака воља довели су га на техничке студије у Грац. Посвећује се са успехом студијама, не штедећи здравље. Радећи са Грамовом динамомашином, која је претстављала тада последњу реч електротехнике, Теслу почиње да занима дотле нерешљив проблем мотора наизменичне струје. Од тог времена његове мисли су стално сконцентрисане на томе проблему. До решења је дошао, тек неколико година доцније, у Пешти. Први свој мотор заснован на принципу обртног магнетског поља практично је остварио 1883 г. Следеће године одлази у Америку, у нади да ће тамо моћи да оствари своје замисли. Ради успе-

мно код Едизона, али се брзо са њим разилази. Радови на лучном осветљењу омогућују му да створи лабораторијум; и већ у периоду 1887—1888 г. пријављује у неких 40 патената свој полифазни систем, који му доноси славу. Новац добијен за ове патенте Тесла улаже у лабораторију и нове радове. Даљи његов рад усмерен је на произвођење и коришћење струја високих фреквенција, 1891 г. наговештава њихову примену за лечење. Рад на осцилаторним колима доводи га до великих открића садржаних у његовом познатом плану радиотехнике 1893 г. И поред пожара, који му 1894 г. уништава лабораторију, Тесла не малаксава. 1898 г. објављује начин бежичног управљања лађом, а следеће године успева да из своје велике радиостанице у Колораду изврши пренос весте на даљину од хиљаду километара. 1900 г. објављује принцип радара, а 1901 г. почиње изградњу велике радиостанице у Њу-

јорку. Тесла је намеравао да са овом станицом врши пренос вести, музике, писама и слика широм света. Желео је да реши и проблем бежичног преноса снаге. Финансишке тешкоће онемогућиле су му да своје грандиозне замисли и оствари; и 1905 г. напушта изградњу радиостанице. Принуђен је био да ради на мањим стварима и да остаток живота проведе у борби за сретства за живот.

Тесла је схватио значај науке за напредак човечанства, и том циљу посветио је цео свој живот. За њега је било споредно хоће ли имати какве личне користи од тога. Довољна награда било му је уживање у стваралачком раду. Његова незаинтересованост за новац била је толика, да је поцепао уговор, који би му кроз низ година доносио огромне суме новца; када му је претстављено да тај уговор угрожава примену његовог полифазног система. Био је неуморан радник, јаке воље, не мислећи на опасности којима се у току рада излагао. Одржавао је везе са родним крајем и помагао наше исељенике. За време II Светског рата оштро је устао против свих покушаја поробљавања и разједињавања наших народа. Пред крај живота изразио је своју веру у нови бољи свет „у коме неће бити експлоатације слабог од стране јаког, доброг од стране злог; где неће бити понижавања сиромашног од стране силовитог и богатог; где ће дела ума, науке и уметности служити целини за олакшавање и улепшавање живота, а не појединцима за стицање богатства“.

Седам стотина патената и низ непатентираних проналазака плод су Теслиног стваралачког генија. У доба када је објавио свој полифазни систем, примена електротехнике била је тек у зачетку. Својим ванредним проналаском Тесла је омогућио пренос електричне енергије и коришћење водених снага у ту сврху. Тиме су постављени темељи наглom развоју индустрије и производних снага широм света. Електрична енергија суверено је завладала светом. Живот човеков постао је лакши, јер је добио у руке нову снагу. Својим планом радиотехнике Тесла је отворио широм врата у један дотле неслућени свет. На основима, које је он поставио, израстао је огроман систем бежичног преноса вести, музике, слика и управљања на даљину. Шта овај систем значи данас и

каква је његова улога у развоју друштва није ни потребно говорити. У оно доба Тесла је морао водити велику борбу за остварење својих идеја, јер је његов геније био далеко испред овог времена. Теслина незаинтересованост за материјално искоришћавање проналазака довела је до тога, да је низ људи покушавао са више или мање успеха да присвоји поједине његове проналаске. Међутим, многе неправде учињене Тесли губе се временом пред непобитним чињеницама. Његови епохални проналасци с правом га постављају међу онај мали број људи који су осветлили пут за читаво столеће унапред и без којих би човечанство у борби за опстанак нестало са земље.

Југословенски народи могу бити поносни на дело свог великог сина Николе Тесле и његов допринос човечанству.

Поводом ове десетогодишњице приређиване су комеморације по целој нашој земљи: држана су предавања, писани су чланци о животу и раду овог нашег великана, о његовим великим успесима; обнављане су успомене из његовог живота; штампане су књиге и брошуре о њему и његовим радовима, а Главна дирекција пошта издала је две поштанске марке са ликом слављеника, које је пустила у течај 7 јануара, на дан прославе ове десетогодишњице. Ово је друга серија марака са ликом Николе Тесле. Прва, опет од две марке, била је издата 28 маја 1936, о његовој 80-годишњици. То су у Југославији биле прве марке издате са ликом некога, који није припадао владарској породици. И то је био знак великог признања седом научнику! — Ове садање марке по лепоти су далеко надмашиле оне прве. Ове су сада израђене према скулптури нашег великог уметника Ивана Мештровића. Цртеж текста на маркама израдио је Петар Дабовић; бакрорез марке од 30 динара Танасије Крњајић а оне од 15 динара Раде Стојановић. И Генерална дирекција избором слике и наши уметници — гравери трудили су се да даду радове, који ће одговарати значају великог светског научника. Ове марке, које престављају великог мислиоца, биће украс наших збирака.

Инж. Ал. Ј. Петровић

Nešto o beogradskom izdanju maraka iz 1926 godine

Beogradsko izdanje redovnih franko maraka iz 1926 godine (stare Jugoslavije) predstavlja veoma interesantan niz za specijalno sabiranje, jer obiluje u nijansama boja, ima više vrsta papira, a i preštampavano je u dva maha: pretiskom doplataka u korist poplavljenih i sa XXXX preko označenih viškova u korist poplavljenih; no osim ovih interesantnosti, smatram da je vredno spomenuti još jednu varijantu, za koju bi trebalo da se zainteresuju svi specijalni sabirači ovih maraka, — a to je razlika u zupčanju, ili bolje reći, u načinu zupčanja.

Kod ovog izdanja, naime, treba da razlikujemo po zupčanju dve potpuno različite vrste. Jedno je izdanje oštro zupčano, dok je drugo veoma loše zupčano, tako da deluje na izgled, kao da je papir iglom probadan, jer su kružnice ostale pune, — umesto da ostanu prazne rupice na mestu perforisanja (nemački termin je za ovu vrstu zupčanja »Mangelhafte Zähnung«). — Ovako loše prozupčane marke su mnogo ređe od oštrog zupčanja (vidi sliku sa loše prozupčanim markama).

Specijalni sabirači maraka Jugoslavije nisu obraćali pažnju na ovu приметnu razliku, jer ma da su one bitne — ni jedan domaći, niti strani katalog se nije pozabavio sa opisom ove vrste maraka odnosno ovog načina zupčanja, što je znatan propust!

Iz iznetog rasloga mišljenja sam da se marke podele u dve grupe beogradskog izdanja (kao i kasnije preštampane serije t. zv. »pluserice« i »iskovane«): u grupu »A«, sa cenama za oštro zupčanje, i grupu »B«, sa oznakom cena za loše zupčanje.

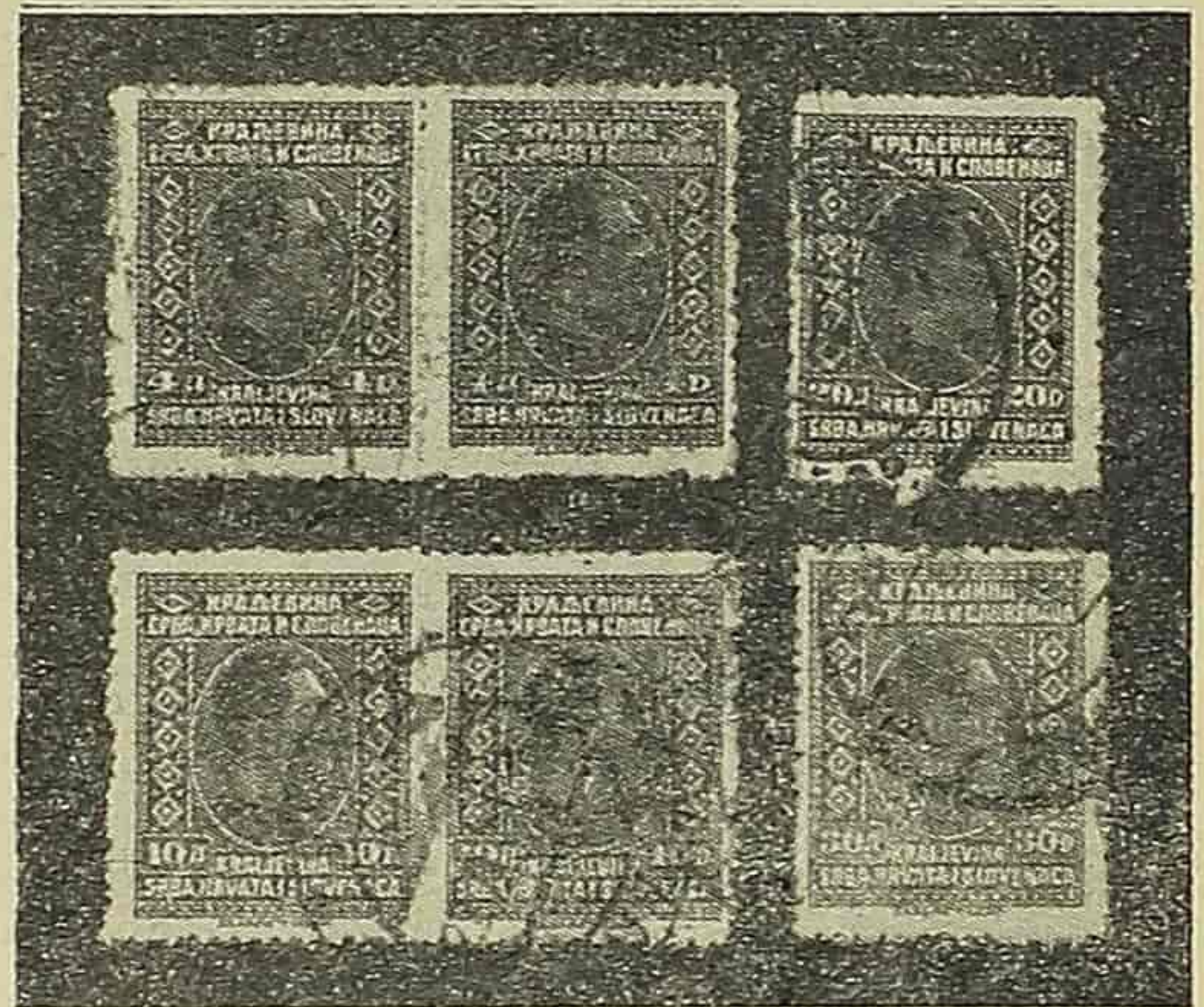
Sve vrednosti »beogradskog« izdanja postoje sa oba zupčanja (oštro i loše). — Prema stepenu retkosti, — a što sam ustanovio pregledajući materijal od nekoliko stotina hiljada komada iz raznih vrela, — loše zupčane marke su dvaput ređe od oštrog zupčanih kod žigosanih komada, dok su kod nežigosanih komada tri do četiri puta ređe od dobro zupčanih maraka.

Sakupljanje maraka sa lošim zupčanjem naročito je interesantno u parovima ili t. zv. »štrajfnama«, jer kod ovih komada loše zupčanje dolazi mnogo bolje do izražaja.

Smatram da bi bilo potrebno da svaki naš filatelista u svojoj zbirci izdvoji kao posebnu seriju dobro (oštro) i loše zupčane marke, kako one beogradskog izdanja, tako i one sa pretiscima (»pluserice« i »iskovane«) — a

bilo bi poželjno da i naši katalogi prave razliku kod ova dva zupčanja. Verujem da bi tada i inostrani katalogi preuzeli registraciju oba zupčanja, koja se međusobno bitno razlikuju.

Kod ovog izdanja, pošto je isto dosta dugo bilo u upotrebi, postoje 4—5 raznih štam-

panja, koja se po boji znatno razlikuju.

Glavne boje pojedinih vrednosti su sledeće:

- 25 para žućkasto- svetlo- i tamnozeleno
- 50 para svetlo- i tamnosmeđo
- 1 din. ružičasto i karminskocrveno u više nijansa
- 2 din. svetlo- i crnosivo
- 3 din. sivo-, svetlo-, prusko- i crnoplavo
- 4 din. narančasto i crvenonarančasto
- 5 din. svetlo- i tamnoljubičasto
- 8 din. sivo- i crnosmeđo
- 10 din. svetlo- i tamnomaslinasto
- 15 din. smeđo u dve nijanse
- 20 din. sivoljubičasto (svetla i tamna)
- 30 din. narančastožuto i žuto.

Podružnicama i pretplatnicima!

Mole se svi koji nisu platili dužnu pretplatu da nam odmah pošalju na naš tek. rač.

104-T-502

Филателија и филателисти

Из повремених публикација о бројном стању чланства СФЈ могли смо добити утисак да је број чланова у осетном опадању.

Намеће се питање какви су узроци томе опадању?

Није лако дати одговор на то питање, али бих ипак желео да главне узрочнике прикажем стварно, онако како их ја посматрам.

Филателија је за људско друштво веома корисна поучна забава. У редовима филателиста наилазимо на најразличитију структуру чланства, без обзира на њихов друштвено-социјални положај, — од мануелних радника до научењака, — који, у колико су истински филателисти, сви теже ка истом циљу, да што темељитије и лепше сређују своје збирке, а да при томе унесу максимум личних осећања естетике и својих идеја. О поучном значају филателије овом приликом не желим говорити, јер је о њему било говора у више веома добрих чланака.

Ако је филателија тако корисна и забавна, зашто се онда јавља опадање интересовања према њој у последњим месецима?! — На ово је врло једноставан одговор: — Зато, што су редове филателиста напустили и напуштају они, који су сматрали филателију извором зараде, који су сматрали, да је филателија уносан посао, те да ће помоћу филателије доћи до могућности да уз малу инвестицију стекну осетљив профит! Да је то тачно, имао сам прилике да се уверим, кад су ме неки од нових чланова питали, да ли је тачно да су филателисти у 1951 години добили десет пута већу вредност у маркама (по тржним ценама) од уплаћене номиналне вредности марака? Код таквих питања одмах сам могао бити начисто с тим, какви су то филателисти, који посматрају марке као вредносни папир са великом рентом!

Наравно баш из кругова ових назови филателиста потиче и највећи број приговора на рад подружнице, као и на рад Савеза, — а баш су они најмање позвани да дају критику, јер их не бисмо могли другачије назвати него спекулантима, којима је филателија средство за зараду; а кад су видели да те зараде нема, једноставно су престали да похађају друштвене састанке, престали да плаћају чланарину, те, логично, да су и брисани из чланства. Због оваквих чланова и дошло је до опадања бројног стања чланства у односу на прошлу годину. Да је то тачно, можемо се уверити, ако погледамо кад су се брисани чланови уписали, па ћемо скоро код сваког моћи установити да су се уписали недавно, т. ј. да нису били чланови дуже од годину дана.

Постоје свакако и други моменти, од којих се од стране чланства највише спо-

мињу висока чланарина и доста учестале емисије наших марака уз високу номиналу.

За оправдање првог, т. ј. да је чланарина висока, морамо одмах приметити да ћемо, упоредивши са тиме, шта филателиста добива за ту чланарину, видети да она и није висока. Из чланарине се покривају не само најнужније потребе подружнице (кирија, осветлење, поштарина итд.), већ и режија Савеза, а осим тога добија се и стручни орган Савеза — часопис, без кога је уопште тешко замислити друштвени живот и рад једне организације од неколико хиљада чланова. Часопис је неопходан информативни билтен, из кога филателисти треба да се упознају са свим догађајима у вези са филателијом и то не само у самој земљи, већ и на целој земаљској кугли. — Морам напоменути да су општи приговори на квалитет наших стручних листова неумесни, што с обзиром на садржину не може да задовољи сваког члана, јер је баш код филателиста подручје рада појединаца веома различито, те је доста редак случај да се нађу у већем броју такви филателисти, који се занимају за извесна иста подручја. Баш због тога није лако одабрати теме, које занимају највећи број чланства. — Грешка чланова лежи и у томе, што они не указују на то (или директно или преко подружнице) шта би их занимало, а шта би требало да се изостави као мање интересантно за шири публицитет. Да се стављају такви приговори, верујем да би листови ускоро могли бити пуно интересантнији и садржајнији! Зашто не би извесне управе подружнице анкетирале своје чланове и затражиле да се изјасне за теме које их занимају? Зашто падају неодређене критике, а кад се упитају да ставе конкретне приговоре, — ти приговори редовно изостају?!

Емисије марака са високим номиналама исто тако негативно утичу на развој филателије, — због чега и како, мислим, није потребно објашњавати. Можемо видети доста примера у иностраној филателији, где су филателисти напустили извесна подручја баш због несолидне емисионе политике њихових пошта (Шпанија, Португалија, Турска, СССР, Румунија, Италија итд.). Мислим да је битно, да би код емисије марака управе пошта требало да воде више рачуна о томе, да је марка једна од најважнијих и најбољих средстава за пропаганду и начин да се упознају сви народи на кугли земаљској са културним развојем, историјом и друштвеним уређењем оне земље, која је емитује, — али само у том случају, ако поштанска марка, као таква, и обави свој одређени циљ, а то је да не служи као средство за трговину, већ за франкатуру, и то масовну франкатуру свих поштанских пошиљака, а пр-

венствено пошиљака намењених за иностранство. Овај свој задатак поштанска марка може најбоље обавити преко филателиста, путем филателистичког дописивања и размене са иностранством. Сигуран сам да нећу погрешити, ако тврдим да би, рецимо, једна серија наших поштанских марака у милионском тиражу са одабраним мотивима наших најпопуларнијих летовалишта и одмаралишта индиректно постигла кудикамо већи материјални ефекат (приливом туриста и излетника из иностранства услед пропаганде преко марака са сликама наших природних лепота), него било која пригодна серија у ограниченом тиражу, од кога се незнатан део продаје у иностранству по одређеном курсу, други опет доста незнатан део продаје се нашим филателистима по систему т. зв. „кључ марке“, а највећи део лежи као залиха у депозитима и чека на боља времена, када ће се указати могућност за њихов пласман. Баш због тога било би пожељно да се и код нас код будућих емисија првенствено гледа на то да номинале марака буду што ниже и да тираж буде што већи — у најмању руку 300—500.000 комада, за пригодне серије, а по неколико милијона од марака за редовну франкатуру, а као најважније, да се систем т. зв. „кључних марака“ потпуно

укине. На показани начин могло би се осигурати знатно веће интересовање за наше марке, које су у иностранству, — у поређењу са маркама других земаља, — прилично популарне.

Снижавањем броја марака с високим номиналама и укидањем система „кључ марака“ постигло би се то, да се оним филателистима, који се већ мало колебају у сабирању наших марака баш због изнетих моментата, врати воља, — а што је још много важније да се нашим филателистима омогући, да својим иностраним партнерима могу не сметано и благовремено обезбедити нова издања, што је непобитно од велике важности већ и због тога, што ове везе филателиста досижу у најзабитније крајеве земаљске кугле, у којима не постоји никаква филателистичка трговачка мрежа, па ће знатан број иностраних партнера у тим крајевима сазнати за нашу стварност на њима најугоднији начин, путем разних мотива приказаних на поштанским маркама, који на филателисте делују често много јаче и од најбољих чланака објављених преко штампе, а приказану стварност на тим минијатурним сликама, на поштанским маркама, тешко би могао ико оспорити.

С. МАНЖЕЛЕЈ

Поништено или непоништено

Да ли треба скупљати марке у поништеном или непоништеном стању? Изгледа да нема другог питања у подручју филателије, које се данас тако често расправља на састанцима филателиста и у стручној литератури. И у нашем часопису ово је питање било више пута покретано. И поред тога, враћам се и ја на ову стару, увек актуелну тему, да укажем на неке поставке, са којима се ја не слажем.

У првим годинама развитка филателије скупљано су претежно поништене марке и то из разлога, што се до поништених марака долазило бесплатно или уз минималну новчану накнаду. — Непоништене марке скупљале су се изузетно, и то само оне које се нису могле наћи поништене. Стварање збирки само од непоништених марака почело је много касније, у главном крајем Првог светског рата.

Свака збирка — од поништених или непоништених марака — има својих предности. Расмотримо их, као и узроке, са којих су филателисте у почетку скупљали претежно поништене, а касније се преоријентисали на непоништене марке.

Скупљање поништених марака има ове предности:

1) Поништене марке су, у главном, приступачније и њихова набавка је лакша, јер се извесан део марака добија бесплатно или се могу јевтино набавити. Међутим, код не-

поништених марака треба по правилу платити најмање пуну номиналну вредност. Ради тога једна збирка поништених марака може да се састави уз далеко мање новчане издатке.

2) Руковање поништеним маркама много је једноставније. Оне се могу налепити у албуме, чиме се постиже много лепши ефекат збирке него ли код непоништених марака, које се, због чувања оригиналне гуме, сврставају у класере. С друге стране, ако се непоништене марке налепе у албум, оштећује се део гуме, на који долази налепница.

3) Поништене марке су више обезбеђене од могућности оштећења, док су непоништене веома осетљиве према влази; често се залепе за албум или класер у коме се чувају, услед чега губе оригиналну гуму, а уједно и своју вредност. Осим тога, постоје марке, нарочито старих издања, које имају дебео слој гуме, на којој се током времена праве пукотине, услед којих се марке могу да поцепају.

4) Код поништених марака отпада брига за испитивање гуме, тј. да ли је она права или лажна, одн. да ли је оригинална или накнадно нанесена.

5) Филателиста, који скупља поништене марке, ужива не само у самим маркама, него и у разним лепим жиговима, којима су оне поништене.

6) Веће уживање пружа састављање збирке поништених марака још и стога, што се поништене марке ређе налазе у комплетним серијама. Скупљач обично саставља серију сам, набављајући засебно поједине вредности. И само проналажење потребних вредности за збирку преставља нарочито уживање, кога је лишен скупљач непоништених марака, јер он набавља комплетне серије у трговини или на пошти и за њега је набавка нових серија само питање новца.

7) Поништене марке ретко могу да служе за објекат шпекулације, док са непоништеним маркама, које задржавају своју номиналну вредност, често се врше разне недозвољене радње, којима им се вештачки диже цена. У капиталистичким земљама непоништене марке често се набављају и у циљу инвестиције капитала или за разне девизне трансакције.

Али и скупљање непоништених марака пружа извесне предности и то:

1) Непоништена марка има привлачнији и више естетски изглед. Лепота слике долази до пуног изражаја, јер није умањена поништавањем. Боје марака задржавају своју пуну свежину и лепоту, јер нису долазиле у додир с водом. Ове чињенице имају нарочити значај код модерних марака, које се одликују лепим и уметничким цртежима, као и финоћом израде.

2) Код непоништених марака отпада брига око испитивања исправности жигова. Познато је, да осим оригиналних има безброј услужних, антидатираних, непрописних, па и лажних жигова.

3) Код непоништених марака лакше је доћи до беспрекорних примекара, док код поништених налазимо много већи проценат оштећења: окрњени зупци, изгужван папир, мастан или размазан жиг итд. Постоје издања, код којих је скоро немогуће наћи лепо жигосан примерак.

4) Код непоништених марака лакше је доћи до комплетних серија. Непоништене марке налазе се у промету обично у комплетним серијама, док код поништених поједине вредности, обично високе, не могу се увек лако набавити. Осим тога, читав низ серија, особито из времена ратова и окупација, а и неке добротворне серије уопште се не могу наћи у поништеном стању, јер нису биле дуго у употреби.

5) Новчана вредност непоништених марака је, по правилу, стабилнија, нарочито код масовних издања, док вредност поништених марака често се мења и опада, особито код издања, која су дуже време била у употреби.

Осим овде наведених предности поништених и непоништених марака, код многих филателиста постоји још и мишљење да само поништене марке могу да се сматрају правим објектом филателије, јер су само оне у потпуности испуниле своју намену, док непоништене марке нису испуниле свој зада-

так, због кога су и створене, — да су послужиле за плаћање поштанских такса.

Ја не делим мишљење да су само поништене марке прави објекат филателије и сматрам да су обе категорије марака, и поништене и непоништене, потпуно равноправни објекти за скупљање и да имају исту филателистичку вредност. Споредно је, да ли је марка до краја испунила своју намену; главно је да је она издата од стране надлежне поштанске управе и да је пуштена у течај прописаним путем. Треба водити рачуна о пуној слободи филателиста, да скупљају оно што им се више свиђа; ово у толико пре, што и скупљање непоништених марака, као што смо видели, има својих предности. Сваки филателиста има да се сам определи да ли ће скупљати поништене или непоништене марке, према свом укусу и према предностима, које свака категорија марака има и које су му убедљивије и привлачније.

Скупљање поништених марака може се препоручити филателистима, који не могу или не желе да подносе веће издатке, јер уз исте новчане издатке може скупити знатно више материјала, имајући при томе у виду, да се један део марака може добити потпуно бесплатно.

Скупљање непоништених марака може се препоручити филателистима, који мање обраћају пажње на материјалне издатке.

Сада расмотримо узроке, који су имали за последицу да су филателисти, који су у првим годинама филателије скупљали скоро искључиво поништене марке, почели постепено да скупљају непоништене марке. Никако не могу да се сложим са другом Немањом Увалићем, који на стр. 301 „Филателисте“ из 1951 г. тврди да нас је на скупљање непоништених марака навела трговина у циљу што-веће зараде појединаца. Овако објашњење је неосновано и нетачно, јер трговина сама по себи не може створити потражњу. Ако трговина стави у промет робу, која не одговара укусу потрошача, она неће имати прођу. Обратно, потражња изазива трговину да јој изађе у сусрет и набави баш ону робу која се тражи.

Преоријентисавање филателиста на скупљање непоништених марака почело је пред крај Првог светског рата и има својих узрока. Пре Првог светског рата већина издања имала су многомиллионске накладе и свако издање било је дужи низ година у употреби. Комеморативна и добротворна издања била су ретка. Стога је од сваке марке било довољно поништених примерака да се задовоље потребе скупљача, који зато нису мислили на непоништене марке, јер су оне истовремено биле и осетно скупље.

Међутим, Први светски рат унео је у филателију нове моменте. Већи део европских држава почео је да издаје разне марке са добротворним вишком, а осим тога појавио се читав низ разних ратних, провизорних и окупациских издања. Марке са добро-

творним вишком, по правилу, не употребљавају се у пословној преписци, од које потиче већи део поништених марака, него само у приватној преписци, која није у стању да створи довољну количину поништених примерака за задовољење потреба скупљача. Разне провизорне и окупациске марке биле су често издаване у веома ограниченој количини, а по неки пут, баш због ратних прилика, имале су и веома ограничену употребу. Све ове чињенице имале су за последицу да је читав низ марака, у главном добротворних, провизорних и окупациских, долазио на филателистичко тржиште скоро искључиво у непоништеном стању, док је поништених примерака било врло мало, или их уопште није ни било. Већи део ових марака имао је исту цену за поништене као и за непоништене примерке, а понекад су поништени примерци били чак и скупљи.

Поједини филателисти-аматери и трговци — водили су рачуна о томе да ће скупљачи и даље тражити поништене марке. Стога су се побринули да створе што више поништених марака, путем жигосања марака у целим табацима, или појединих примерака налепљених на ковертама, или табацима хартије. При томе су често употребљавали разне услужне, антидатиране, непрописне, па чак и лажне жигове.

Све ово створило је извесну забуну код правих филателиста, јер се много пазило на квалитет жига и на његово порекло. Скупљале су се само марке са жиговима беспрекорног порекла, водило се рачуна о датуму и месту жига и многи филателисти одбијали су марке са услужним жиговима или жигосане у целим табацима. Код многих филателиста појавила се дилема: да ли да и даље скупљају поништене марке, често пута са жиговима сумњивог порекла, и да за такве марке плаћају исту цену као и за непоништене, а понекад и више, или пак, да почну скупљати непоништене марке, које, у већини случајева, нису биле скупље, а биле су много лепше, при чему је отпадала још и брига око испитивања исправности поштанских жигова. Тако се родио нови правац у филателији: скупљање непоништених марака. Овај се правац највише развио у централној и југоисточној Европи, баш тамо где је било највише издато разних ратних и окупациских марака.

Време између два Светска рата није пружио прилику да се напусти скупљање непоништених марака. Појавио се изванредно број малих држава (Естонија, Латвија, Литванија, Данциг, Ватикан) или окупираних подручја (Сар, Мемел), чије су поништене марке због незнатне потрошње, имале скоро исте цене као и непоништене. Већи број непотребних издања, комеморативних и добротворних, скоро код свих европских држава, повећао је број марака, код којих су цене за поништене и непоништене примерке биле исте, или готово исте.

Други светски рат је још више повећао број марака, које се много теже могу набавити у поништеном стању. На пример, изванредно је тешко скупити све марке окупиране Србије или Хрватске, поништене редовним и исправним жиговима. Зато се сабирање непоништених марака није смањило.

Међутим, после 7 година од завршетка рата, прилике се постепено нормализују. Све је више марака, које су јевтиније у поништеном стању, и све више филателиста, који прелазе на скупљање поништених марака. Из овог произилази да је главни разлог, који наводи филателисту да се определи на скупљање марака поништених или непоништених, економски моменат, т.ј. да ли су марке подручја које он скупља јевтиније у поништеном или у непоништеном стању. Дакле, одлучује повољнија цена и лакоћа око набавке.

На крају неколико речи о хомогености збирке. Да ли се скупљач одлучио да скупља поништене или непоништене марке, веома је важно да он буде доследан и у своју збирку уноси само поништене, или само непоништене примерке. Свака од ове две врсте збирака има својих предности, своју драж и привлачност, особито кад је лепо опремљена и састављена од бираних примерака. Нема ничега ружнијег од нехомогене збирке, где су помешане поништене и непоништене марке. Отступање од овог правила може се дозволити само у два случаја и то: 1) у генералним збиркама непоништених марака, марке најстаријих издања (тако звана „класика“) могу се скупљати и у поништеном стању због недостиживости непоништених примерака и 2) у специјализованим, а нарочито истраживачким збиркама тешко је доследно провести принцип хомогености, пошто постоји читав низ варијаната и особености, нарочито у непоништеном стању. Ради што веће комплетности таквих збирака, често се мора напустити принцип хомогености.

Има филателиста који марке извесних држава скупљају два пута: поништене и непоништене. Ради одржавања принципа хомогености и што лепшег изгледа збирке, сматрамо да треба марке у овом случају сврстати у две одвојене збирке, од којих једна треба да садржи само поништене, а друга само непоништене марке. Ни у ком случају не може се препоручити савет друга Немање Увалића (в. стр. 302 напред поменутог чланка) да се поред поништене у албум лепи и непоништена марка. Оваква мешавина чини ружан утисак. Осим тога, непоништена марка не тражи никакав „атест“ од стране поништеног примерка, — о чему пише друг Увалић, — јер што је већ речено, непоништена марка је равноправни објект филателије, а „атест“ свакој марци да је она стварно поштанска марка, је њено уношење у признате каталоге.

О разним врстама штампања

Има много марака, које су штампане на више начина. Често се дешава да је једна марка у истом цртежу, у истој величини, у истој боји на први поглед изгледа да је иста, али зато што је једна штампана на један начин, рецимо у књиготиску, а друга у офсету или у дубокотиску, оне спадају у разне емисије. Такве марке, које се ни по чему другом не разликују сем по врсти штампања, чине филателистима доста велике тешкоће, а често и материјалне штете при набавци марака, пошто цена марака зависи од величине издања тих разних штампања, а оне су скоро увек веома различне.

Само један пример да наведемо колика може бити разлика у вредности марака због различите врсте штампе. Узмимо, на пример, прве мађарске марке, које су најпре штампане у каменотиску, и на први поглед су исте са маркама штампаним у дуботиску (челикорезу), али су око 20 пута од њих скупље.

Да би се ове непријатности избегле, покушаћу у овом чланку да објасним како се распознају разне врсте штампања. Обиље разних назива начина штампања, као „тифдрук“, „линијентифдрук“, „ракелтифдрук“, „хелиографура“, „растер“, „офсет“ и др. доводе неупућене у још тежи положај.

У графичкој струци постоје стварно свега три начина штампања: равна, висока и дубока штампа.

За равну штампу постоје разна имена, већ према развоју технике штампања. Пре постојања офсет машина радило се на литографском камену отуда; и име томе начину штампања — литографија или каменотисак (нем. *Steindruck*).

Први каменотисак се још и данас у неким штампаријама, па и код нас, употребљава за мале емисије, нарочито за плакате. Временом се овај начин усавршавао, и пронађене су офсет машине; тада је отпочела да се употребљава офсет штампа.

И само име — равна штампа — каже каква је то штампа. У већини случајева равна штампа није директни него индиректни, посредни начин. Модерна штампа (офсет) врши се на овај начин: на цинкану плочу, на којој је израђен клише, доводи се боја, па се са ње преноси на гуму, а са гуме на папир. На тај начин не врши се на папир скоро никакав, односно најминималнији притисак, тек толико да боја са гуме пређе и остави на папиру слику. Отисак нема нимало рељефности, потпуно је раван. На тај начин, боја, не трпећи никакав притисак, на свим местима слике потпуно је једнака т.ј. на свима обојеним површинама, па и на ивицама слоја боје је подједнак, — једнаке дебљине.

Каменотисак се разликује од офсета у томе, што је код каменотиска боја као „фле-

ка“, док су код офсета обојене површине састављене из ситних тачкица растера (густине 60, 70 или 80) т.ј. 60, 70 или 80 тачкица у једном квадратном сантиметру.

Висока штампа или књиготисак. Зато што су сва слова и цртежи рађени на начин, којим се штампају књиге, зове се књиготисак. Висока штампа названа је према немачком називу *Hochdruck*. Код Француза, а и на другим језицима, назива се типографија.

Код књиготиска или високе штампе на клишеу оно чиме се штампа је испупчено (као код поштањских или гумених жигова), па се јаким притиском утисне на папир. Услед јаког притиска оно што је обојено утисне се, а бело или нештампано постане испупчено. То се лепо може уочити на маркама „мали Петар“, где је бела крагна испупчена. Код „грбуша“ (Србија) они, који не могу друкчије да разликују књиготисак од каменотиска, гледају да ли се на полеђини марке виде отисци контуре грба; али то се може видети на чистим неупотребљеним маркама, јер ако је марка била лепљена, жигосана, прана, па пресована ради сушења, контуре се махом изгубе.

Боја, услед јаког притиска, бива истиснута испод клишеа, па се на ивицама штампаних површина ствара јачи слој боја, те се добијају тамни рубови. По тим ивицама, рубовима најлакше се и разликује књиготисак од равне штампе. Како је већ напред поменуто, код равне штампе је боја свуда равномерно распоређена, и тих јачих рубова на обојеним површинама нема, јер није било већег притиска.

Дубока штампа. Код дубоке штампе постоје две врсте, које се морају разликовати. Постоји такозвани „линијентифдрук“ и „ракелтифдрук“ или, како је неки стручњаци зову, „хелиографура“. Стварно, чист и једини прави дуботисак је „линијентифдрук“ или, како смо га ми некад звали, што му је и право име, „бакротисак. Код тог начина у бакарну полирану плочу урежу се дубоке линије (зато се и зове дубока штампа), у које улази боја, и од наноса те боје, односно дубине и ширине тих урезаних линија у бакру зависи и рељефност, односно финоћа штампе. Код овог начина, обратно од високе штампе или књиготиска, боја је испупчена, рељефна, а нештампани делови остају равни, јер код дубоке штампе само се боја из клишеа наноси на папир.

Разлику између дубоке и равне штампе филателисти могу лепо да виде код наше серије „привреда“. Код те серије имамо марке штампане у дубокој штампи и у офсету. До сада су у офсету штампане марке од 1, 2, 5, 8, 10, 12 и 15 дин. Код марке израђене

у дубокој штампи осећамо под прстима рапавост, јер је дебљи нанос боје изнад површине папира, док је у офсету марка потпуно глатка. Ко то не може да осети под руком, мора да се послужи лупом и тада ће се код дубоке штампе видети слова испупчена и да бацају малу сенку на папир, док код офсета тога нема. Сем тога, код дубоке штампе свака линија је толико чиста, одељена и јасна, да се не меша са другим линијама. Код офсета пак деси се да, иако је плоча најсавесније израђена, боја се помеша, па се не види јасно свака линија, него се боја једне линије помеша са другом, па постане „флека“. Филателисти то могу лако да уоче код марке од 15 дин. из серије „привреда“, која је издата у офсету. Линије код ознаке вредности 15 дин. нису оштре као код дубоке штампе; линије су замрљане, па је пуна и „флека“ црвене боје.

Ракел дубока штампа (Rackeltiefdruck, хелиогравура) је најмодернија штампа. То је штампа која се врши фотомеханичким путем. Слика, која се жели да штампа, фотографише се у густом растеру, (тачкицама), па се копира на бакарну полирану плочу. Те се тачкице киселинама, које нагризају бакар, издубе и у њих се после уноси боја, која се директно преноси на папир. И овде

је начин штампања исти као и код бакрореза или челикореза, те је зато и ово врста дубоке штампе.

Али, стварно, код марака штампаних у ракел дубокој штампи не може да се под прстима осети рапавост или нанос боје над површином папира, као код линиског дубокотиска зато што се хемиским путем не може добити она дубина линија и тачкица (као код првог начина бакротиска), у коју улази боја, јер би, дужим препуштањем бакра утицају хемикалија основне слике биле од тих хемикалија разорене и потпуно би се изгубиле.

У ракел дубокој штампи имамо штампане наше марке: „устав“, „20 октобар“, „слет у Љубљани“, „загребачка академија“ и др.

Ракел дубока штампа или хелиогравура лако ће се препознати по томе, што се на светлијим површинама боја тачкица могу распознати само са јаком лупом, док се код боја, где су тамније површине, те тачкице уопште не могу видети, јер су тако густе и дубоке да су се слиле све у једну јединствену обојену површину.

По томе ћемо и најлакше распознати ракел дубоку штампу од офсет штампе, јер се код ове друге тачкице виде на свим обојеним деловима, — ако је марка штампана у тачкицама (у растеру).

ДРАГАН НОВАК

Поводом Манжелејеве критике Приручника

(Наставак са 273 стране)

Моји подаци о висини наклада донекле се разликују од података каталога „Југофилателије“. У исправкама и допунама објавио сам податке тога каталога без коментара просто зато, да се чује и друго звоно. Из тога Манжелеј изводи закључак, да Приручник „погрешно исправља своје раније правилно дате податке“, а тај закључак пропраћа опширнијим наравоучењем. Податке о франко-маркама бр. 15—24 примио сам у своје вријеме од пок. Е. Дерока. После штампања 8. свеске примио сам од г. инж. А. Петровића коректуре, које сам објавио у исправцима и допунама. Јасно је да та коректура ставља изван снаге све раније податке, али г. Манжелеј ту на силу конструише пропуст. — Ја из принципијелних разлога нисам донео цијене за особине. Г. Манжелеј налази као „нарочито потребно“ да се донесу цијене за све варијанте зупчања франко марака бр. 200—201, авионских марака 7—16 и порто марака 12—20 и 33—37. Разумео бих г. Манжелеја, да је из неких мотивираних принципијелних разлога стао на становиште, да треба за све особине тиска, зупчања, папира итд. донијети цијене. Неко се интересује за једне, а други за друге;

неке су обичне, а друге врло ријетке. Зашто, дакле, протежирати само варијанте зупчања и то опет само неке? — Он даље замјера, што нема података о зрачним линијама и пристаништима; што код жигова авионских пошта није означено вријеме стављања у употребу и укидања; што нема прегледа налепница за означавање авионских пошиљака. Добро је; могуће сам погријешо, што нисам те податке, који интересују г. Манжелеја, објавио. Али би се онда с истим правом могли јавити они који скупљају обичне, железничке и паробродарске жигове, те налепнице за препоруку с приговором, што нисам објавио и те податке. Наравно, опет бих ја био крив!

И библиографија на крају 9. свеске није могла проћи без Манжелејеве замерке! По њему је она „свакако од користи“, али није добро материјал донијет према абecedном редослиједу прве ријечи наслова, јер та ријеч „нема често везе са садржајем чланка“. Ја сам пак био задовољан, што ми је на темељу многобројних забележака успјело да сложим — макар и непотпуне, јер нисам имао при руци све иноземне часописе — библиографије за сва подручја, која обрађује

Приручник. Манжелеју ни тај рад није добар, јер је требало све „сврстати по материји“, означити годиште и страну. На то имам само један одговор. Ето му добра прилика, да прави нову библиографију према свом нахођењу!

Држим да сам са доста примјера показао, како Манжелеј критикује. Да наставим, требало би нас двојица да узмемо на неко вријеме „Филателисту“ у закуп.

При крају Манжелејевог чланка има један пасус, који запањује и читаоце и мене. Тај пасус гласи: „Значај Приручника и његов крупан допринос југословенској филателији не могу умањити наведени пропусти и грешке те се овако јединствено дело у нашој филателистичкој литератури може сваком филателисти топло препоручити“. А запањује због тога, што таква суперлативна похвала јако одудара од онога, што је прије тога на неких 9 страна написао. Ја, као заинтересовано лице нисам мјеродаван, да о тој похвали дам свој суд.

Ипак има на крају једна утјешљива ствар. И г. Манжелеј и ја слажемо се у оцјени вриједности те критике и кажемо: **Значење и крупан допринос Приручника не може умањити Манжелејева критика.** А до тог закључка доћи ће и сви добронамјерни читаоци Приручника.

Цјепидлачку методу употребио је Манжелеј и у критици француског пријевода. Истичем да је преводилац ђак француских свеучилишта и стари филателиста, а уз то необично педантан и савјестан човјек. „Заштићени папир превео је преводилац са „*papier special*“, термином којим се служи и француска филателистичка литература у сличним случајевима. Но Манжелеју је то „нетачан превод“, који осим тога „не казује ништа“. Он тражи да се употреби „*papier de sureté*“ као појам за заштићен папир. Без обзира на то што и тај други израз не казује више од „*papier special*“, он стварно значи нешто посве друго. „*Papier de sureté*“ значи заштитни папир, дакле папир, који нешто штити, а не који је сам заштићен. Кад би се радило, на пример, о папиру за замотавање, имао би Манжелеј посве право, да не буде задовољан кад би тај папир преводилац назвао „*papier special*“. — Чешљасто зупчање може се превести и „*en reigne*“ (последња операција зупчања чешљем) и „*au reigne*“ (сама операција чешљем). Ниједан филателиста Француз неће бити збуњен и неће помислити да су марке зупчане чешљем, који се употребљава за чешљање косе. — Манжелеју је погрешно превести „новотисак“ са „*reimpression*“, јер по њему и тај израз има „саввим одређен значај“. Манжелеј овог пута не тумачи тај „одређени значај“. Но да га умиримо: „*Reimpression*“ значи у француском исто што и „*impression nouvelle*“ (види *Laroussea* и франц. филат. литературу).

— Егзотична кратица „*o. v. z.*“ на стр. 215 није преведена (да се непотребно не повећа непрегледност начина обраде), али је дато њено значење, а то је за сваког читаоца, који се служи француским језиком, оно главно. — Онда „*тисковни арак*“. У Француској филат. литератури употребљава се једноставно израз „*feuille*“, но преводилац је ипак узео израз „*feuille imprimée*“, да буде ближе хрватском тексту. Осим тога, и Сенф у својој „*Übersetzungstafel...*“ преводи „*Druckbogen*“ са „*feuille imprimée*“, а исто тако и др. В. Симић-Вакановић у *Алманаху*. — Сличан карактер имају и многе друге Манжелејеве напомене о грешкама и терминологији, која се, *nota bene*, и код нас и у иноземству истом изграђује и усавршава! Њега не задовољава, што је пасус „Приликом разгледања марке испред јаког свјетла, које продире кроз марке“ (на стр. 176) преведен „*en regardant le timbre à travers la lumière pénétrante*“, и он ауторитативно каже, да то треба превести „*en examinant le timbre par transparence*“. За преводиоца и за Француза то значи: „испитујући марку обзиром на (њену) провидност (транспарантност)“ или „испитујући марку помоћу провидности“. Може бити, дакле, добро и онако, како одређује г. Манжелеј, али исто тако није лоше и за Француза неразумљиво онако, како је то превео преводилац у намјери да избјегне евентуално криво тумачење текста.

Манжелеју смета, што је преводилац код неких жигова испустио ознаку, да ли су једноскружни или двокружни. Зар је то збиља тежак пропуст, ако се уважи чињеница, да скоро за сваки жиг постоји слика, на коју се у тексту позива?!

Манжелеју добро долазе за дискусију и штампарске грешке, као н. пр. она о црквици св. Мартина (мјесто „*au-dessous*“ погрешно „*au dessus*“, без слова „*o*“ и без цртице, чији недостатак није ни запазио).

Г. Манжелеју свакако није познато, с каквим се тешкоћама мора борити сваки издавач при штампању књиге с двојезичним текстом. Поготово, кад је особље у штампању ненавикло на француски текст, па се дешавало — и то не ријетко! — да је слагач, исправљајући једну погрешку направио, *bona fide*, другу и то код друге ријечи у истом реду, и то у ревизији. Теоретски постављено, то се не би смјело догодити и свакако није за похвалу; али је, нажалост, неизбјежно и досађа се чак и у Паризу, гдје многе од наших потешкоћа не постоје. Манжелејев начин обраде издања са црним рубом врло тешко могу проварити наши читаоци. Колико се намучио преводилац, док је ту обраду превео на француски, то г. Манжелеј не пита. Ја бих се на мјесту г. Манжелеја већ ради тога захвалио преводиоцу на савјесном раду, а не бих га ни покушао приказати несавјесним и незналицом.

Прве поштанске марке — прве швајцарске марке

Административно, Швајцарска је и данас подељена на општине и кантоне, самосталне управне јединице. Први кантон, који је своју поштанску управу четрдесетих година прошлог века саобразио онда модерном енглеском уређењу, први на западу Европе уопште, био је кантон Цирих. Крајем фебруара 1843 године изашле су прве кантоналне, односно швајцарске поштанске марке од 4 рапена (сантима) за градски и 6 рапена за кантонални саобраћај. Отуда и два натписа на маркама: „LOCAL TAXE“ и „CANTONALE TAXE“.

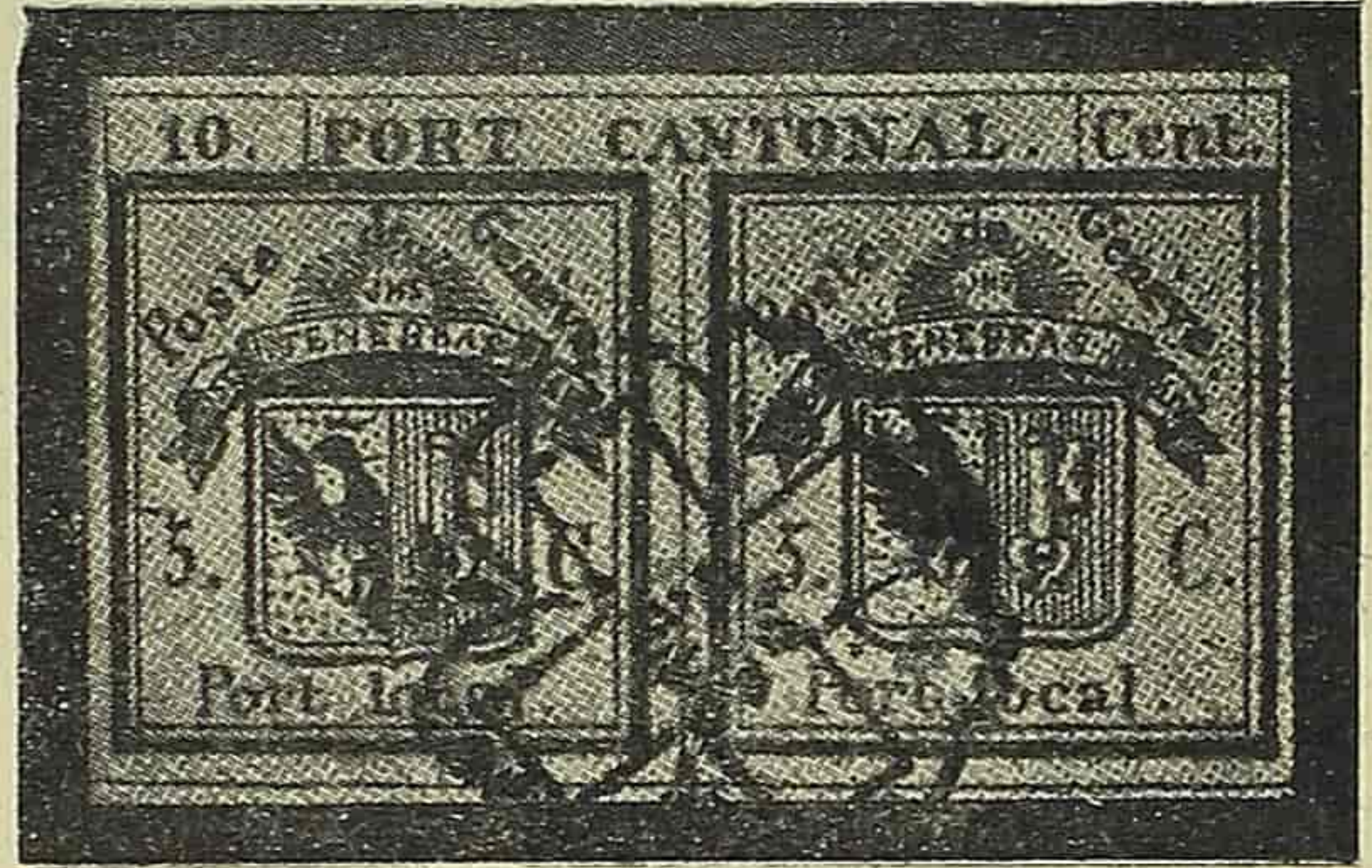
Марке су израђене код фирме Орел Фисли и Комп., Цирих, у каменотиску. Цртежи представљају велике, уметнички стилизоване бројке „4“ и „6“ и назив града и кантона Цирих. Штампане је обављено на папиру који је имао окомите или водоравне танке црвено обојене линије.

Већ 1 октобра исте године и кантон Женева издаје своје прве поштанске марке. То су, у ствари, две марке од по 5 сантима, од којих је свака важила за месни саобраћај, а обе марке, 5 + 5 сантима, за саобраћај у кантону. Због тога се испод грба сваке марке налази ознака „PORT LOCAL“, а изнад грба уоквирен натпис и бројка 10, ознака франкатурне вредности за 2 марке, у средини „PORT CANTONAL“, а десно скраћеница „cent“, тј. сантима, што је значило да обе важе за кантонални саобраћај. И ове марке штампане су у каменотиску, на зелено обојеном папиру, а претстављају цртеж грба града и кантона Женева. Нацрте је израдио проф. де Кандол.

Трећи и последњи кантон, који је израдио своје марке 1845 године, био је кантон Базел. Цртеж за ове марке, које представљају бискупску палицу са голубом на штиту (базелска голубица), израдио је архитекта Берн. Марке су биле израђене у Франкфурту на Мајни. То су прве марке на свету израђене у три боје у тзв. рељефној штампи. Једна марка од 2½ рапена била је довољна за писмо тежине до 1 лота (15,6 грама) у градском саобраћају.

У међувремену био је донет швајцарски савезни устав, који у свом 33 члану садржи

одредбу, по којој питање увођења и уређења поштанског саобраћаја није више ствар појединих кантона, већ савезне владе. Од 1. I. 1849 све кантоналне поште прелазе у савезне руке. Већ 1. X. 1849 ступа на снагу нова, јединствена, поштанска тарифа за целу земљу.

После издате 4 вредности марака: од 4, 6, 5+5 сантима и 2½ рапена из тзв. прелазног периода, на дан 5 априла 1850 г. изашле су прве савезне марке од 2½ рапена. За места, где се говорило немачки, марке су носиле натпис „ORTSPOST“, а за покрајине, где се говорило француски, назив „POSTE LOCALE“. Цртеж на маркама представља у орнаментима украшен савезни грб и поштанску трубу, већ поменуте натписе и ознаку франкатурне вредности. Како је, после реорганизације поштанске управе, уместо првобитна четири, остало три поштанска реона, штампане су марке са ознаком I, II и III рејон у вредностима 5, 10, касније и 15 рапена.

Тако су прве швајцарске марке за кантоне Цирих и Женеву изашле пре 110 година, за кантон Базел пре 108, а за савезну републику пре 103 године.

Швајцарске марке врло су омиљене и цењене међу филателистима. Оне то и заслужују, јер по уметничком изразу, лепоти, приказаним мотивима и савршеној и прецизној изради заузимају једно од првих места у свету.

Z. SABO

Znameniti ljudi na markama

AUSTIN, Stephen Fuller (1793—1836), kolonizator i državnik Teksasa, sin Moses Austina, američkog pionira, koji je 1820 g. otišao iz Missourija za Teksas. Pošto je tada Teksas pripadao Meksiku, a Meksiko je bio španska kolonija, Moses Austin je dobio od španskog guvernera jedan deo teritorije s tim da ima pravo da naseli na ovoj teritoriji 300

porodica. On je, međutim, umro pre nego što je izveo svoj kolonizatorski plan. Ovaj plan je izvršio njegov sin Stephen F. Austin, koji je odrastao na očevom imanju u Missouriju, gde je između 1814 i 1820 g. učestvovao i u javnim poslovima, a posle očeve smrti osnovao je prvo naselje u Teksasu (1822 g.). Međuvremeno (1821 g.), Meksiko

je dobio samostalnost, te je Austin otputovao u Meksico City, da bi osigurao i nadalje stečeno pravo, koje je njegov otac dobio još za vreme Španije. Putovanje mu je bilo kruni-sano uspehom i dobio je od Meksika pravo na svoju teritoriju s tim, da istu zastupa, da na istoj ima izvršno pravo i pravo suđenja. On je 1834 g. naselio preko 1.000 porodica na do-bijenoj teritoriji, osnovao je San Felipe de Austin, otvorio je škole, podizao je industriju i pomagao trgovinu, učvrstio je upravni si-tem, savladao je Indijance, i vešto je odr-žavao veze sa meksikanskom vladom. Porastom broja naseljenih Amerikanaca Austinov položaj je bivao sve teži, jer ovi nisu hteli da poštuju meksikanske zakone i da budu pod vladavinom Meksika. Austin se suprotstavio propagandi, koja se vodila za nezavisnost Tek-sasa, jer se osećao lično, a i u ime naselje-nika obavezan prema Meksiku. Godine 1833, na jednom skupu, zahtevalo se političko od-vajanje od Meksika i uspostavljanja zasebne vlade u Teksasu. Austin je bio poslat u Me-xico City da preda meksikanskoj vladi molbu za nezavisnost. Tamo se on zauzeo za ovu stvar sa takvom žestinom, da su ga zatvorili na godinu dana. Posle izdržanog zatvora bez sudske presude, 1835 g. vraća se u Teksas, koji je bio ugnjetavan pod diktatorskom vla-davinom Antonia Lopez de Santa Anne koji je došao iz Meksika da slomi ustanak i se-paratističke težnje Teksasa. Austin je poslat od strane privremene vlade Teksasa u Sjedi-njene Države da osigura zajam i pomoć, kao i da ispita mogućnost priznanja samostalno-sti od strane Federalne vlade. Vraća se juna 1836 g. pobeden je na izborima za pretsed-nika Teksasa od strane Sama Houstona, koji je u bitci kod San Jacinta bio potukao Santa Annu. Prima se za državnog sekretara, ali umire decembra iste godine. Teksas je pristu-pio S. A. D. 1815 godine.

S. A. D. izdale su 1936 g. jednu marku sa slikama S. F. Austina i S. Houstona kao i zgrade Alamo u spomen stogodišnjice neza-visnosti Teksasa, (Scott A 253).

ATAHUALPA (—1533) poslednji In-ka. Na teritoriji današnje države Perua, pre dolaska Španaca, nalazio se centar ogromne države Inka. Sam naziv Inka ne znači samo ime plemena — naroda, već su se tako na-zivali i vladajući krugovi, odnosno, to je bio naziv samog vladara, koji se uvek nazivao Inka. Poreko Inka se gubi u maglovitoj pro-šlosti, ali postoje izvesni dokazi, prema kojima se smatra da vode poreklo od osnivača jedne ranije civilizacije, koja je postojala na teri-toriji današnje Bolivije i Peru-a, čiji je naj-čuveniji spomenik razrušeni grad Tiahuanaco, po kome se i to doba, za celo to područje, naziva doba Tiahuanaco — civilizacije. Ova civilizacija se odlikovala u građevinarstvu. Zidovi zgrada su bili sastavljeni (delimično još i danas postoje) od tako velikih blokova kamena, čije su strane bile brižljivo isklesane, da bi i sa današnjim tehničkim sred-stvima bilo vrlo teško ove blokove pomaknuti ili obraditi. Zemljoradnja je isto tako bila na visokom stupnju.

Dinastiju Inka osnovao je Manco Capac (vidi pod Manco Capac). Glavni grad Inka je bio Cuzco. Najveći vladar im je bio Huayna Capac (1475—1525) koji je jako proširio svoju državu zauzimanjem, među osta-lima, i države Quito (Ecuador). Imali su iz-vorsne puteve, brinuli su se za vaspitanje; i-mali su strogo centralističku vladavinu. Na čelu države se nalazio Inka, koji je vodio po-reklo od boga sunca, po njihovom verovanju, te je bio božanstven. Obožavali su sunce. Po-sle smrti Huayna Capac-a carstvo je bilo po-deljeno na dva dela između njegovih sinova. Atahualpa, omiljen sin dobio je Quito, a Huascar, zakonit naslednik ostali deo carstva. Kratko vreme pre dolaska Španaca pod vođ-stvom Franciska Pizara (vidi pod Pizarro) 1532 g., Atahualpa se pobunio protiv Huasca-ra, zatvorio ga i proglasio je sebe za inku. 16. XI. 1532 Pizaro je sreo Atahualpu kod Cajamarca i poslao mu je sveštenika Val-verde-a da pokuša Atahualpu da prevede u hrišćanstvo. Atahualpa je zgrabio molitvenik i bacio ga na zemlju, dajući na taj način do-voljno razloga Špancima za upad i da ga bace u tamnicu. Atahualpa je ponudio, za otkup-ninu, jednu prostoriju napunjenu zlatom; me-đutim, kada je otkupnina bila predata, on je izveden pred sud Španaca i osuđen na smrt na lomači, zato što je dao tajno naređenje iz tamnice, da mu se brat, — koga je on dao zatvoriti — ubije. i zato što je kovao zaveru protiv Španaca. Pre svoje smrti primio je hrišćanstvo iz bojazni, te su ga Španci iz milosti, umesto da ga spale, — pogubili. Ecu-ador je izdao 1937 g. jednu marku sa slikom Atahualpe (Scott A 140). Peru je izdao 1917 do 18 g. jednu marku na kojoj se vidi sprovod Atahualpe (Scott A 63, AP 4).

ALMAGRO, Diego de (oko 1475—1538), španski konkvistador, igrao je vidnu ulogu u pokorenju Peru-a. Kao partner Franciska Pi-zara (vidi pod Pizarro) u planu za pohod na obale Pacifika Južne Amerike, učestvovao je

u prvoj (1524 g.) i drugoj (1526 g.) ekspediciji, koje su malo uspele, kao i u krvavom podjarmljivanju Inka posle 1532 g. On je bio nezadovoljan, što mu je kruna dala samo malu i nezdravu teritoriju u današnjem Chile-u, te posle neuspele ekspedicije na Jug, koju je vodio u nadi da će tamo naći zlata, on se okrenuo i uzeo je Cuzco od Pizara. Nastao je građanski rat (1537—1538); Almagro je konačno bio pobeđen, zarobljen i osuđen na smrt. Njegov sin, poluindijanac, bio je nominalan vođa kasnijeg ustanka, koji je otpočeo ubistvom Pizara, ali je mladi Almagro bio uhvaćen (1542 g.) i osuđen na smrt od tadašnjeg španskog guvernera, Vaca de Castro. Čile je izdao 1936 g. jednu marku prilikom 400-godišnjice otkrića Čile-a od strane D. de Almagro sa njegovom slikom. (Scott A 75).

AGRAMONTE, Ignacio Loynaz (1841 do 1873), kubanski revolucionar; igrao je vidnu ulogu u ustanku poznatom pod imenom »Desetogodišnji rat« (1868—1878 g.). Imao je zvanje u revolucionarnoj vladi (1869 g.), ali imao

je nesuglasicu sa Céspedesom (vidi pod Céspedes), te se povukao. Jedno vreme bio je komandant revolucionarnih snaga i bio je ubijen u bitci. Kuba je izdala po jednu marku

1910, 1911—13 g. (Scott A 30), 1917—18, 1925—28 g. (Scott A 39) sa slikom Agramonta, dok je 1942 g. izdata jedna serija od dve vrednosti o stogodišnjici rođenja Agramonta, od kojih jedna prikazuje njega, a druga scenu iz borbe. (Scott A 97, A 98).

Kroz filatelistički svet

KATALOG MARAKA JUGOSLOVENSКИH ZEMALJA ZA 1953 GODINU

Izvršene su pripreme i dat je u štampu katalog maraka »Jugofilatelija« za 1953 godinu.

Poseban redakcioni odbor sastavljen od stručnjaka i najboljih poznavalaca naših maraka u Beogradu, zajedno sa autorom izvršio je redakciju novog kataloga. Prilikom redigovanja vodilo se računa o nedostacima kataloga iz 1952 godine. Mnogi korisni predlozi za dopunu i izmenu, koji su bili objavljeni preko filatelističke štampe, uzeti su u obzir.

Da bi ovaj katalog bio pristupačniji filatelistima početnicima, napisan je i »Uvod«, u kome se nalaze sva potrebna objašnjenja. Sistem katalogiziranja maraka Slovenije iz 1919 do 1920 godine sveden je na tabelarni pregled, a mnoge nijanse boja kod »verigarja« su otpale. Tako će najzad i ovo područje postati bliže filatelistima koji nisu »specijalisti«. U staroj Srbiji — na kraju, unete su još francuske marke sa pretiskom »POSTES SERBES«, koje su bile u upotrebi 1916/18 na otoku Krfu. Kod izdanja maraka sa likom kneza Milana Obrenovića (»milančići«) 1869 do 1880, prvo štampanje nazvano je »bečko štampanje«, a preostala četiri su I, II, III i IV beogradsko štampanje. Kod Crne Gore preglednije su unete marke kneza Nikole sa pretiskom »Proslava štamparije« — (preštampanje na markama druge štampe). Specijaliteti kod maraka izdatih za vreme okupacije, kojih je bilo najviše u Hrvatskoj, izostavljeni su u ovom katalogu. U katalog će biti unete marke FNR Jugoslavije izdate zaključno do

marta meseca. Ovo je naročito važno radi izdanja redovnih franko maraka sa privrednim motivima, kojih ima u dve vrste štampe. Cene markama su delimično izmenjene, prema ponudi i potražnji u preduzeću »Jugofilatelija«.

Katalog će biti gotov i pušten u prodaju tokom meseca marta o. g.

D. T.

PROGRAM FRANCUSKIH IZDANJA MARAKA ZA 1953 GODINU

1) Za redovne potrebe: marke malog formata sa slikama raznih provinciskih kostima: 50 c., 1, 2, 3, 4 i 5 F.

2) Marke velikog formata od 6, 8, 10 i 12 F. Svaka marka biće sa slikom glavne ličnosti iz kapitalnih dela velikih francuskih pisaca: 6 F. Gargantua (Rablais), 8 F. Le Misanthrope (Molière), 10 F. Figaro (Beaumarchais), 12 F. Hernani (V. Hugo).

3) Marke velikog formata posvećene glavnim francuskim industriskim proizvodima: 20 F. (mirisi i cveće), 25 F. (svilarstvo), 30 F. (moda), 40 F. (porcelan i kristali), 50 F. (tepiši).

4) Za »Dan marke« za 1953 godinu izdaće se jedna marka sa slikom L'Argenson-a, generalnog intendanta pošta pod Lujem XV.

5) Jedna serija od 6 maraka sa doplatkom sa slikama raznih ličnosti.

6) Serija maraka za Crv. Krst sa doplatkom.

Izrada maketa za ove marke poverena je najboljim umetnicima i graverima.

NAGRADE U FRANCUSKOJ FILATELISTIČKOJ UMETNOSTI

Žiri za određivanje nagrada za francusku filatelističku umetnost, sastavljen iz 18 članova, izabrao je najbolje marke Francuske i Francuske unije, koje su bile puštene u tečaj između 1 oktobra 1951 i 20 oktobra 1952 g. Najveću, prvu nagradu dobio je Rauli Serres za marku od 15 F. Francuske Ekvatorijalne Afrike, na kojoj je slika Monsenjera Augouard-a, velikog misionara i katedrale Sv. Ane u varoši Brazza. Zatim su se redali: Pheulpin za marku za vazd. poštu Madagaskara od 500 F.; Lemagny-Barlangue za francusku marku sa slikom Arthura Rimbaud; Gandon za marku sa slikom zamka de Chambord; Gandon za marku sa slikom zamka Clos de Vaugeot; Barlangue za marku sa slikom Vaucouleurs-a; Piel za marku s portretom Nicolo Ricard-a.

INTERESOVANJE ENGLLESKE KRALJICE ZA MARKE SA NJENOM SLIKOM

Francuski filatelistički časopis »L'Officiel de la Philatelie« u svom poslednjem broju za 1952 godinu doneo je sliku, na kojoj se vidi kraljica Jelisaveta, kako razgleda prve listove maraka sa njenom slikom kod Harisona i Sinova u Londonu, gde se izrađuju ove marke.

IZLOŽBA »CRVENI KRST I POŠTA« U MECU

Prilikom puštanja u tečaj dveju poštanskih maraka sa doplatkom u korist Crv. Krsta u Francuskoj organizovana je u Mecu izložba, na kojoj su bila izložena dokumenta iz Francuske, Austrije i Nemačke, izlagana na ranijim izložbama »Crv. Krsta i pošta«, a i mnoge čuvene zbirke s motivima Crvenog Krsta. Na ovoj izložbi, održanoj 13 i 14 decembra 1952, bila je otvorena posebna pošta, na kojoj su prodavane, na toj izložbi prvi put puštene marke Crv. Krsta od 12 + 3 F. i 15 + 5 F. sa slikama reljefa sa Dijaninog basena u Versalju iz XVII veka. Za tu priliku bile su izdane i umetnički izrađene koverte sa slikom versaljskog zamka. Korespondencija je bila žigosana crvenim prigodnim žigom.

IZLOŽBA ZBIRKI PO MOTIVIMA U BERNU

Od 20 do 24 maja 1953 održaće se u Bernu kongres Međunarodnog saveza skupljača maraka sa motivima. Ovom prilikom organizovaće švajcarski skupljači maraka po motivima u saradnji sa bernskim skupljačima izložbu motivskih zbiraka iz celog sveta.

LIHTENŠTAJNSKE MAHINACIJE

Marke s pretiskom 1,20 F. na 40 rapena, puštena u tečaj 25. IX. 1952, bila je rasprodana za jedan dan, posle čega lihtenštajnska pošta opet ostade bez ijedne marke od 120 rapena. Pošto ova vrednost pak nije bila bez-

uslovno potrebna za poštu, vidi se da je pretisak bio izvršen samo za skupljače maraka. Da bi se za skupljače pripremile još druge dve vrednosti, bile su ove, prema jednom zvaničnom saopštenju, ponova gumirane, jer je njihova originalna guma bila, tobož, manjkava. Ponovo upotrebljena guma bila je znatno tamnija. Čudnovato je da marka s pretiskom, i ako je bila sa istom »manjkavom« gumom, nije bila ponovo gumirana! Ponovno gumiranje ne može se smatrati drukčije, nego isto kao i nepotrebni pretisak, — kao špekulisanje lihtenštajnske pošte sa džepovima filatelista! (Iz »O. V.«).

STVARANJE FILATELISTIČKE KNJIŽNICE U BERNU

Po primeru filatelističke knjižnice u Minhenu hoće i u Bernu u Švajcarskoj da stvore jednu javnu filatelističku knjižnicu. Na tome poslu su se udružile Direkcije PTT u Bernu i Švajcarski savez filatelista. Osnovu ove knjižnice sačinjavaće knjige i listovi, koje je prodala Centralna knjižnica u Cirihu Direkciji PTT. Sada već imaju oko 7000 knjiga.

Zar se i kod nas ne bi moglo poći za tim primerom? Knjižnica predratnog Jugoslovenskog filatelističkog saveza nalazi se u Muzeju PTT. Njome se skoro niko ne služi. Savez filatelista Jugoslavije trebalo bi da pokrene pitanje vraćanja ove knjižnice njemu, pa da on stvori javnu knjižnicu i čitaonicu, koja bi korisno poslužila svima pravim filatelistima i dala potstreka mnogima od njih da poklone više pažnje stručnom usavršavanju u filateliji i ulože više volje na izradi stručnih filatelističkih dela, naročito članaka za časopise kao, jedine naše putovode i propagatora za stvaranje novoga kora stručnih filatelista.

POŠTA I TURIZAM U ŠVAJCARSKOJ

Iz ovog članka se vidi pomoć koju pošta ukazuje švajcarskom turizmu, važnoj grani nacionane ekonomije. Za filateliste ova se pomoć pokazuje u obliku maraka, poštanskih celina, specijalnih poštanskih žigova. Što se maraka tiče, one iz sadašnje serije »Paysages et Techniciens«, a zatim i one iz skorašnje serije »Pro patria« upoznaju nas sa nekim od najlepših predela Švajcarske. Ilustrovane dopisnice provode kupca kroz celu zemlju. Ova propaganda u korist turizma potpomognuta je i to mnogo, svakodnevnom upotrebom specijalnih ilustrovanih žigova. Na taj način dobio se niz žigova posvećenih glavnim gradovima Švajcarske. Takvih žigova izdato je u poslednje vreme oko tridesetak, i specijalni skupljač je još u mogućnosti da kompletira tu kolekciju. Dragocenu pomoć u tome može mu pružiti »La liste des empreintes de machines à timbrer«, periodični časopis, koji izdaje Poštanska uprava.

Postoji i jedan drugi razlog, koji rukovodi poštu da pomaže tu granu nacionalne ekonomije, a to je — prihod. Zakon o pravu

na taj prihod, koji je izglasan 4 juna 1849 g., a koji je od tada pretrpeo u više mahova izmene, prilagodavajući se savremenim uslovima, daje pošti isključivo pravo na »redovan i periodični prevoz turista«. Pošta se naročito trudi da učini pristupačnom svaku oblast, gde ne postoji železnički saobraćaj; i tako su se pojavili poštanski putnički autobusi, pošto je prevoz konjskim kolima i saonicama pripao prošlosti.

Poštanske reklamne marke i vodiči pojavili su se, da bi podstrekavali turizam, boravak u najudaljenijim i najvišim predelima, a skupljačima žigova se omogućava, da sastave jednu od najlepših i najpoučnijih kolekcija. (Prevod iz »La Philatelie française« za IX. 1952).

T. D.

PROGRAM PRIGODNIH MARAKA ŠVED-SKE POŠTANSKE UPRAVE ZA 1953 GODINU

U mesecu junu, za proslavu 700-godišnjicivanja švedskog atletskog saveza izdaće se jedna serija maraka sa sportskim motivima, sastavljena od 4 vrednosti: 10, 15, 20 i 40 ö.

U mesecu junu, za proslavu 700-godišnjice Štokholma izdaće se jedna spomen serija od dve marke.

Prvog novembra, povodom proslave stogodišnjice švedskog telegrafa biće izdata jedna serija maraka od 3 vrednosti.

NOVA IZDANJA IZRAELA

Ministarstvo pošta Izraela najavljuje izdanje nove avionske serije od 7 maraka, koje

prikazuju predele Izraela. Serija je izrađena prema crtežima G. Hamorija, a rez je izvršen kod Vind-Struski-a. Marke će biti u trajnoj upotrebi u 1953 g.; a kao prva pustiće se vrednost od 1000 pruta. Štampa u dvema bojama, tamno i svetlo-zelenoj, u foto-litografiji; okvirasto zupčanje 14. Poštanski tabak sastavljen od 25 maraka, sa 5 maraka sa opisom, na dnu, na zaštitnoj traci. Marke će biti puštene u tečaj u martu 1953.

Koverta prvog dana sa naročitim pogledom na Tel-Aviv-Jafu nosiće novu marku, a prodavaće se 1 komad za 1040 pruta. Filatelisti je mogu poručiti, kao i marku, na adresi Philatelic Services, G. P. O. Building, Jerusalem, Israel.

Наше **МАРКЕ**

СПОМЕН МАРКЕ О ДЕСЕТОГОДИШЊИЦИ СМРТИ НИКОЛЕ ТЕСЛЕ

У вези notiце, којом смо објавили пуштање у промет ових марака (у броју 11—12/53) речено је да је цртеж за њих израдио Петар Дабовић, а гравирање да је извршио Танасије Крњајић. Пошто смо приметили разлику на цртежима двеју марака из те серије, обратили смо се на надлежном месту и добили смо следеће објашњење:

„Марка претставља попрсе Николе Тесле по скулптури Ивана Мештровића; тонска обрада, линиско решење и бакрорез марке од 30 дин. је дело Танасија Крњајића; цртеж текста на маркама је од Петра Дабовића, а бакрорез марке од 15 дин. је од Раде Стојановића“.

Још дајемо допуну података о овим маркама: Марке су израђене у дубоком тиску у Заводу за израду новчаница у Топчидеру, у штампарским табацима састављеним из 4 шалтерска по 30 (5 × 6) марака. Величина

слике на маркама 20 × 28 мм. Натписи: изнад слике „НИКОЛА ТЕСЛА“, а при дну „ЈУГОСЛАВИЈА“ на 15 динара у ћирилици, а на 30 динара у латиници; на овој другој су у доњем десном углу врло ситним словима иницијали „ТК“ гравера Т. Крњајића. Папир бео прозачан; гума безбојна; чешљасто зупчање 12¹/₂ : 12³/₄. Величина издања: од 15 дин. 2.000.000, од 30 дин. 500.000 комада.

ИЗДАЊА РЕДОВНИХ ФРАНКО МАРКА С ПРИВРЕДНИМ МОТИВИМА

После повишења тарифе за поштанске услуге, крајем 1952 г., осетила се потреба за новим поштанским маркама у промењеним вредностима и бојама, па је тако дошло до другог издања марака са привредним мотивима. Ово друго издање употпуњено је тек недавно марком од 75 динара, плаво-љубичасте боје, са цртежем шумског радника на послу, који симболично претставља дрвну индустрију.

Прво издање ових марака са вредности-ма од 0,50, 1, 2, 3, 5, 7, 10, 12, 16, 20, 30 и 50 дин. и друго издање са вредностима од 1, 2, 5, 10, 25, 30, 35, 50, 75 и 100 дин. у другим бојама, штампано је по бакрорезу у дубокој (рељефној) штампи у Заводу за израду новчаница у Београду.

У међувремену марка од 12 дин. из првог издања и марке од 1, 2, 5 и 15 динара из другог издања штампане су још и у другој врсти штампе — у тзв. равној или офсет штампи (без гравираних плоча), док је марка од 8 дин. сиво плаве боје, са мотивом из рударства и која је требала да уђе у друго издање, штампана само у овој врсти штампе. Ове су марке врло успешно штампане са истим мотивима и бојама као код марака из дубоке штампе, тако да се разлика између њих простим оком једва примећује. Током јануара пуштена је у промет још и марка од 10 дин. израђена у равној штампи. Она је зелене боје, с мотивом који претставља воћарство. Ова марка комплетира серију марака са привредним мотивима штампаним у офсету, тако да је сада у њој 7 вредности: 1, 2, 5, 8, 10, 12 и 15 динара.

ПРОГРАМ ПРИГОДНИХ ИЗДАЊА У ЈУГОСЛАВИЈИ ЗА 1953 ГОДИНУ

После издања пригодних марака за десетогодишњицу смрти Николе Тесле (7 јануара) Главна дирекција пошта донела је програм осталих издања пригодних марака за 1953 годину.

Месеца марта биће издата једна серија марака од три вредности (15, 30 и 50 дин.), посвећена Организацији Уједињених Нација. О њима види засебан чланак на стр. 233, у броју 9—10 „Филателисте“.

Историски догађај — избор Маршала Тита за првог претседника ФНРЈ — биће обележен и једном марком која ће се пустити у течај у априлу. Слика на марци претставља лик Маршала Тита по једној од постојећих биста или рељефа.

У времену од 1 до 10 маја одржаће се у нашој земљи велико аутомобилско-мотоциклистичко такмичење — рели, као и међународне трке, у којима ће учествовати возачи из више од 10 земаља: Рели ће се одржати на стази од око 1000 километара. Полазне тачке биће Блед, Скопље и Опатија, а такмичење ће се завршити у Боки Которској брдском трком уз Ловћен, од Котора до Његуша. Поводом овог значајног спортског такмичења израдиће се две марке и пустити у промет 1 маја.

Светски савез есперантиста поверио је организацију свог XXXVIII конгреса југословенских есперантиста. Конгрес ће се одржати у Загребу од 25 јула до 1 августа. Према искуствима раније одржаних конгреса у Ослу, Минхену, Паризу и Берлину предвиђа се учешће од 1500 до 2000 делегата и гостију из целог света. Поводом овог догађаја, поред разних дописница, пригодних коверата и специјалног жига, пустиће се у

промет на дан почетка конгреса и посебна пригодна марка.

Прослава 50-годишњице успостављања Крушевске Републике, коју су основали македонски револуционари у устанку против османлиског царства на дан 2 августа 1905 године (Илинденски устанак), биће обележена једном пригодном марком.

Поводом прославе десетогодишњице Другог заседања Антифашистичког већа народног ослобођења Југославије у Јајцу, на коме су засновани темељи политичког и економског уређења данашње ФНР Југославије, на дан 29 новембра пустиће се у течај серија марака од 3 вредности са мотивима који ће симболично обележавати ову прославу.

Као и сваке године, поводом одржавања Дечје недеље, у првој седмици месеца јуна издаће се једна марка, а поводом Недеље Црвеног Крста у првој седмици октобра две доплатне марке.

Од редовних франко, авионских и порто марака неће се у 1953 години издати ниједна нова марка.

Све ове марке биће вероватно прештампане и за потребе Југословенске зоне СТТ.

ОСОБЕНОСТИ НА МАРКАМА ФНРЈ ДВА ТИПА СЛОВА У ПРЕТИСКУ КОД ПРОВИЗОРНОГ ИЗДАЊА ОД 8. IV. 1949 — ОПТИЧКА ВАРКА

Друг Борислав Ст. Мрђа ставио нам је на увид један пар марака од 0,50 дин. из серије привременог франко издања од 8. XII. 1949 („Југофилателија“ бр. 239) са, на изглед, различитом величином слова употребљених у претиску код речи „ЈУГОСЛАВИЈА“ (латиницом). На левој марки приказаног пара слова изгледају виша и шира, а на десној нижа и ужа, дакле већа и мања слова. Разлика у величини слова је упадљива не само на први поглед, него и после дужег посматрања постаје још убедљивија. Међутим, овај налаз ипак не претставља пронађен специјалитет, него једну интересантну оптичку варку, јер је мерењем утврђено, да су слова на обема маркама сасвим иста. Ова оптичка варка настала је услед положаја претиска на обојеној подлози. На левој марки претисак је умерен наниже и слободан је, а на десној умерен навише и ограничен је горњом линијом тог дела марке и горњом ивицом слова ранијег натписа. (В. страну 102 из прошле године!).

Б. М.

БЕЛА ТАЧКА ИЗНАД „Л“ У „ЈУГОСЛАВИЈА“ НА МАРЦИ ОД 15 ДИН.

Инж. Павле Новиков из Обилића (Космет) послао нам је на увид један вертикални пар и један четворац марака од 15 дин. из III издања марака с привредним мотивима у офсету, на којима се види да на 81 марци у табаку постоји бела тачка у шатираном делу изнад трачице са натписом, управо изнад слова „Л“. Ову особеност је приметно на више табака и увек на 81 марци, али

не на сваком табаку. Још је утврдио да се не налази на табацима, на којима је друг Бруно Белај утврдио на 40 марци црвену тачку у слову „О“ у речи „ЈУГОСЛАВИЈА“.

ДЕЛИМИЧНО НЕЗУПЧАНА МАРКА

БР. 127

Друг Боривоје Илић, члан Подружнице СФС „Л. Кошир“, приказао нам је марку од

3 динара из серије са партизанским мотивима („Југофилателија“ бр. 127), која је с леве стране незупчана. Бели оквир с леве стране широк је 7 мм. и у табаку је свакако цео први вертикални ред марака био остао не-

зупчан. Марка је употребљена и носи жиг поште Неготин, Крај.

Б. М.

ОСОБЕНОСТИ НА МАРКАМА СТТ-ВУЈНА ПОГРЕШНИ ПРЕТИСАК НА МАРЦИ ЗА „ДЕЧЈУ НЕДЕЉУ“ 1952

Митке Јанићијевић из Београда поднео нам је једну пригодну марку за „Дечју недељу 1952“, издање за СТТ-ВУЈНА, на којој је претисак у плавој боји погрешан „STT UVJA“ на место „STT VUJA“. Он је утврдио да се марка са том грешком налази на 27 месту у табаку (последња марка у трећем реду).

ОСОБЕНОСТИ НА МАРКАМА СТАРЕ ЈУГОСЛАВИЈЕ ПОМАКНУТИ ПРЕТИСАК НА МАРЦИ БР. 222

Митке Јанићијевић из Београда приказао нам је једну непоништену марку од 1 + 1 дин. из добротворне серије издате 1. X. 1938 са црним претиском „SALVATE PARVULOS“, на којој је тај претисак јако померен улево, преко детиње главе. Марка је из истог табака из кога је и она, чија је слика објављена у „Приручнику марака југословенских земаља“, св. VIII., на стр. 310. а своједобно је пронађен цео табак са овим померањем на пошти „Марибор 1“.

ЦЕЛИЦЕ

Наше

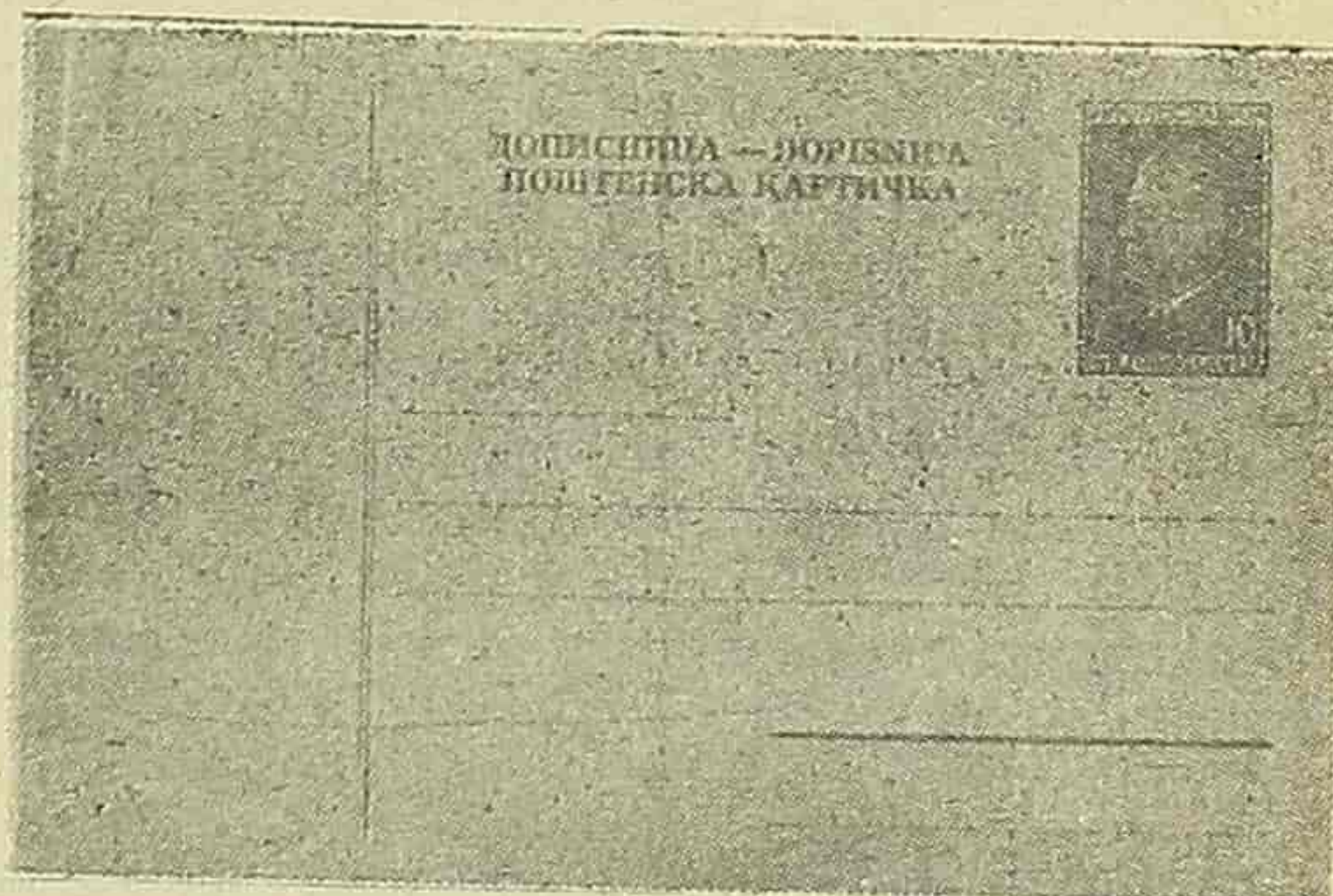
NOVE DOPISNICE

Počev od 10 januara 1953 godine puštaju se u tečaj nove poštanske dopisnice za unutrašnji i međunarodni saobraćaj, — prema rešenju Glavne direkcije pošta Br. 134 od 9. I. 1953 god.:

3) *Dopisnica za međunarodni saobraćaj*, vrednosti od 10 din., koja je označena na samoj vrednosnoj oznaci — marci s likom Maršala Tita, na kojoj je u vrhu slike u pravom redu natpis »FNR JUGOSLAVIJA«, a u dnu »FNR JUGOSLAVIJA«; u donjem desnom uglu u dva reda »DIN 10«. Levo od marke je tekst u dva reda »DOPISNICA — DOPISNICA / POŠTENSKA KARTIČKA«. Karta je podeljena dvema uspravnim paralelnim linijama na 2 dela: levo prazan prostor, desno pored vrednosne oznake i teksta još i pet linija za adresu, od kojih su prva, četvrta i peta kraće, četvrta je znatno deblja, a ostale su tanje tačkaste. Sve je otštampano u zelenoj boji.

2) *Dopisnica s odgovorom za unutrašnji saobraćaj* u vrednosti od 20 din. Ona se sa-

stoji iz dve obične dopisnice kao pod 1), koje su spojene i presavijene. Na drugoj dopisnici ispod teksta otštampana je još reč »Odgovor«.

3) *Dopisnica za međunarodni saobraćaj*. Vrednost 17 dinara. Vrednosna oznaka sa slikom Maršala Tita, na kojoj je u dnu natpis »FNR JUGOSLAVIJA«, a u desnom uglu vrednost »DIN 17«. Levo od vrednosne ozna-

ke je tekst u jednom redu »DOPISNICA — CARTE POSTALE«. Sve je otštampano u crvenoj boji.

4) *Dopisnica s odgovorom za međunarodni saobraćaj* u vrednosti od 34 din. Sastoji se iz dve dopisnice pod 3), koje su spojene i presavijene. Prva dopisnica ima u visini vrednosne oznake otštampan tekst »DOPISNICA SA ODGOVOROM« u jednom redu, a u drugom na francuskom jeziku »CARTE POSTALE AVEC REPONSE PAYÉE; na drugoj dopisnici je tekst »DOPISNICA ZA ODGOVOR« u jednom redu, a u drugom »CARTE POSTALE REPONSE«. Sve je otštampano u crvenoj boji.

KOVERTE ZA UNUTRAŠNJI SAOBRAĆAJ

Koverte za unutrašnji saobraćaj neće se više izdavati. Poslednje zalihe ostaju u upotrebi do utroška.

DOPISNICE SA SLIKAMA

Još od prošle jeseni govori se da će se pustiti u tečaj i dopisne karte sa slikama. Svakako da je ovo jedna od prijatnih vesti da nakon 15 godina opet dobijemo lepe i interesantne celine sa slikama.

Prva dopisnica sa slikama pojavila se na našem tlu 1896 godine i to od 2 kr. (novčića) u izdanju za Hrvatsku ugarskog ministarstva pošta. Na karti (na poledini) je bila slika tadašnjeg Zagreba u boji. Bila je određena za proslavu 100-godišnjice (i sa 2 mađarska komada od 2 i 5 kr. činila je seriju).

Ovde pominjemo još da je 1895 godine u Srbiji na redovnoj karti od 5 para bio naštampan lik N. Tesle. Prema podacima kojima raspolažemo ona je nezvanična.

U prvom svetskom ratu Srbija je izdala dopisne karte sa zastavama saveznika i ratnim znamenjem.

U Jugoslaviji od 1918—1941 beležimo pet izdanja sa slikama: prvo 1933 g., drugo 1934 g., treće 1936 g., četvrto i peto 1938 g. i još dva dobrotvorna izdanja: za manastir Žiču i za baziliku na Duvanjskom polju.

Posle oslobođenja imali smo jedino neuspelo prigodno izdanje »Dečja nedelja 1947« sa 9 raznih slika na poledini karata.

Novo izdanje, koje očekujemo, svakako će ispuniti sve naše nade i nadmašiti sva dosadašnja izdanja donoseći lepe i romantične pejseže iz svih naših krajeva.

JEDNA DOPUNA UZ ČLANAK »DOPISNICE DFJ I FNRJ«

U ovom članku, koji je objavljen u »Filatelisti« br. 2/52, u poglavlju b) VOJNE DOPISNICE najavio sam da treba da postoje i druge boje i veći format ovih dopisnica. Evo još jedne:

2. — 1945. Veći format, plavi karton. Pri gornjoj ivici preko cele dopisnice jugoslovenska trobojka sa petokrakom zvezdom u sredini. U srednjem belom polju trobojke je tekst: levo od petokrake zvezde »SLOBODNA DEMOKRATSKA I«, a desno »FEDERATIVNA JUGOSLAVIJA«. Karta je podeljena vertikalnom linijom u dva polja; u levom polju dole stoji »Pošiljalac«, a ispod toga dve paralelne linije; u desnom uglu, iznad četiri adresne linije (sa trećom debljom) je dvoredni tekst »Vojna dopisna karta / Dru-gu-rici«.

B. N.

ПРИГОДНИ ЖИГОВИ

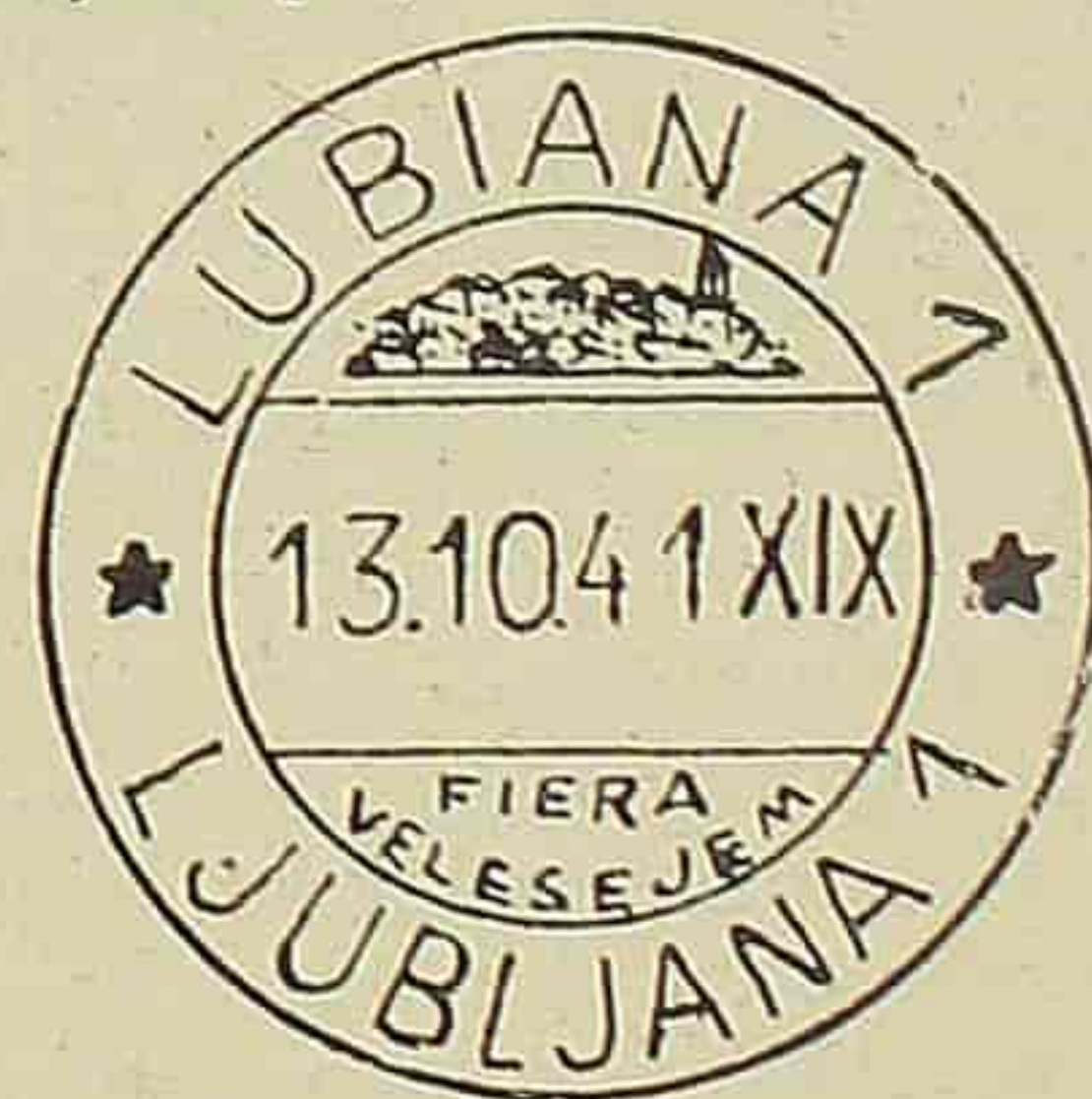
LJUBLJANA. — 13. X. 1941.

Preko druga Cvetka Jovanovića došli smo do prigodnog žiga, koji je bio u upotrebi (za nepoznato vreme) za vreme okupacije na velesajmu u Ljubljani: Prstenast, veličine prečnika $33\frac{1}{2}$ / $22\frac{1}{2}$ mm.; sa mostićem za datum; sa natpisima u prstenu »LUBIANA 1« (gore) i »LJUBLJANA 1« (dole) i sa petokrakim zvezdicama između njih; u gornjem segmentu (iznad datuma) crtež Ljubljane, a u donjem u 2 reda »FIERA / VELESEJEM«.

Ne imajući tačne podatke upotrebe ovog žiga obratili smo se drugu P. Anderliču i on je najpripravnije odgovorio; — na čemu smo mu zahvalni:

»Žig okupacijski »FIERA — VELESEJEM« poznat mi je u crvenoj boji. Okupatori — Italijani uz »pomoć« domaćih izdajica pokušali su »nastaviti« tradiciju ljubljanskih ve-

lesajmova i za vreme okupacije. Tako su otvorili u oktobru 1941 g. prvi okupacijski, a i poslednji velesajam na mestu i u prostorijama velesajma prije drugog rata. Ne znam,

dokle je trajao, jer napredni i domoljubivi narod nije učestvovao ni na toj okupatorskoj manifestaciji privrednog karaktera. Eksplozije na velesajmu dale su okupatorima znak da

okupirani narod ne spava i priprema se na oslobodilačku borbu. Okupatori su se preplašili i nisu se više usudili nastaviti sa priredivanjem velesajma. — Mišljenja sam da je

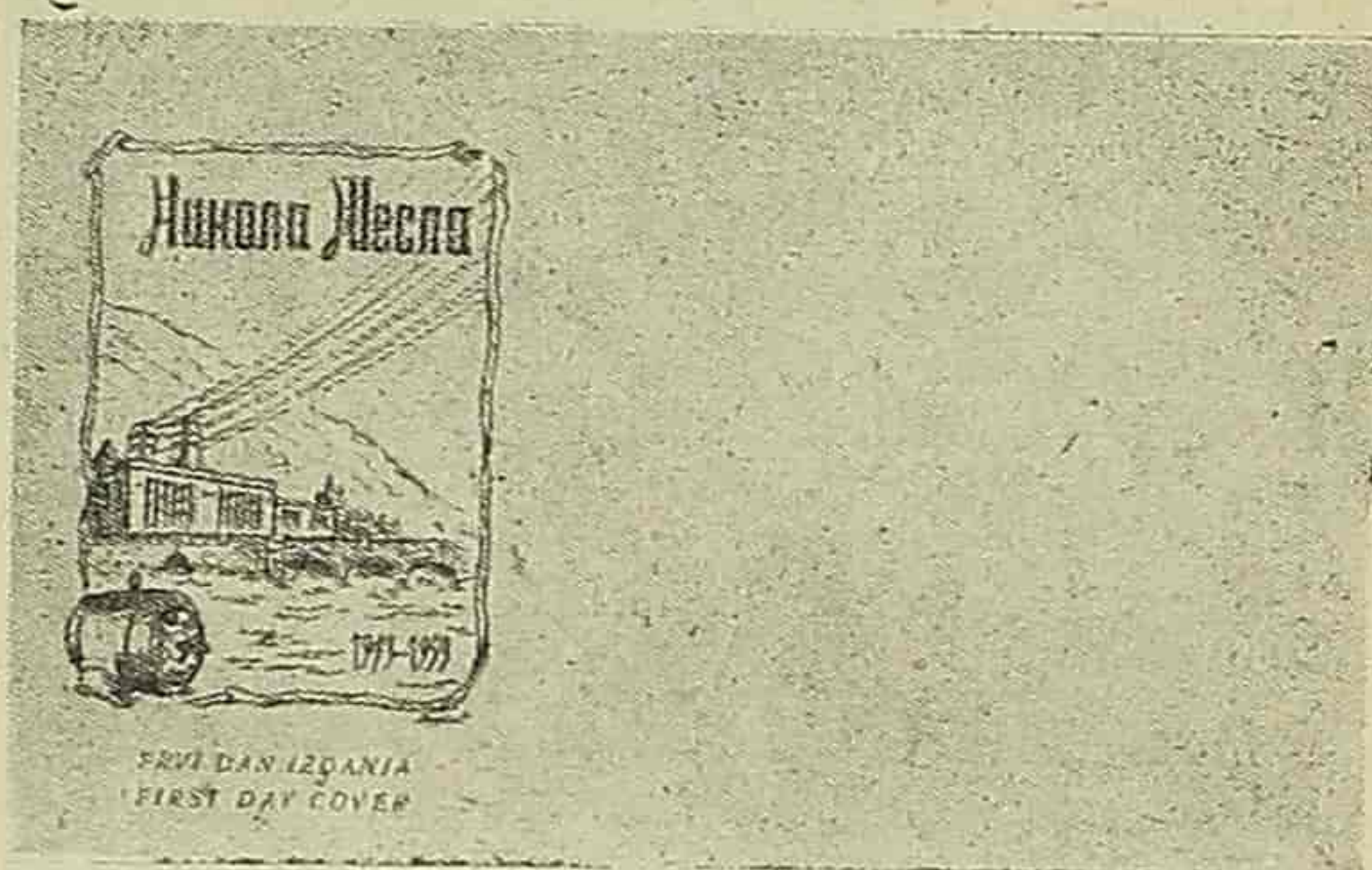
žig imao pokretni datum, ali ne znam da li je datum 13. X. 1941 početak.

Molimo drugove filateliste iz Ljubljane da nas obaveste o vremenu upotrebe ovog žiga.

Коверте првог дана

О ДЕСЕТОГОДИШЊИЦИ НИКОЛЕ ТЕСЛЕ

„Југофилателија“ Београд издала је и пустила у продају 7 јануара 1953 год., у спомен десетогодишњице смрти великог научника Николе Тесле, једну специјалну коверту, чију слику доносимо. Ове су коверте биле франкиране спомен маркама са сликом Н. Тесле, које су истог дана биле пуштене у течај.

Нове МАРКЕ

ALŽIR

XI. 52. — О 50-godišnjici Saharske kompanije izdata je jedna spomen marka od 12 F. smeđe-crvena sa slikom francuskog vojnika, mehariste i kamilje glave.

AFRIKA EKVATOR. FRANC.

1. XII. 1952. — О stogodišnjici rođenja prvog biskupa u Kongu, Augouard-a izdata je jedna marka za vazдушnu poštu od 15 F. ljubičasta i smeđa, sa slikom slavljénika i katedrale Sv. Ane u Kongu.

AFRIKA ZAP. FRANC.

1. XII. 1952. — U spomen pionira Obale Slonove kosti, Treich-a Laplène, izdata je jedna dopunska vrednost redovne serije franko-maraka od 40 F. crvena, sa slikom slavljénika.

BAHREN

XII. 1952. — Нове марке Vel. Britanije sa slikom kraljice Jelisavete II., sa crnim pre-tiskom »BAHRAIN« i novih vrednosti: 1½ annas na 1½ d. zelena i 2½ annas na 2½ d. crvena.

BELGIJA

1) 10. XII. 1952. — Prve vrednosti serije redovnih franko-maraka malog formata sa slikom kralja Boduana I: 1,50 F. siva, 2 F. crvena i 4 F. plava.

2) 15. XII. 1952. — Serija dobrotvornih maraka sa doplatkom u korist borbe protiv tuberkuloze i dr.: a) sa različitim alegor. sli-

kama: 20 + 5 c. smeđa, 80 + 20 c. zelena, 1,20 F. + 30 c. ljubičasta i 1,50 F. + 50 c. sepija; — b) sa slikama iz kantona: 2 F. + 75 c. crvena, 3 + 1,50 F. smeđa, 4 + 2 F. plava i 8 + 4 F. ljubičasta.

BRAZILIJA

8. XI. 1952. — Za »Dan urbanizma« izdata je jedna marka od 0,60 Cr. plava, zelena i žuta, sa pogledom na moderne građevine u Sao-Paulo.

VALIS I FUTINA

1. XII. 1952. — О stogodišnjici vojničke medalje, koju je uveo Napoleon III, izdata je jedna marka sa slikom vojničke medalje, kolonijalnih vojnika iz 1852 i 1952: 2 F. plava, smeđa i zelena.

VELIKA BRITANIJA

5. XII. 1952. — Prve vrednosti nove serije redovnih maraka sa slikom kraljice Jelisavete II: 1½ d. zelena i 2½ d. crvena.

VIJETNAM

XI. 1952. — Za 40-godišnjicu cara Bao-Daja izdata je jedna spomen marka od 1,50 P. ljubičasta sa slikom cara i ulaza u hram.

GRČKA

1) 14. XII. 1952. — Serija spomen-maraka o 50-godišnjici života kralja Pavla: 200 Dr. zelena (kraljeva slika), 1000 Dr. crvena (kraljeva slika) i 1400 Dr. plava (alegorija i kraljeva slika u medaljonu).

2) 15. XII. 1952. — Marka sa prinudnim doplatkom, sa pretiskom na marci izdanja 1937 g., sa slikom kralja Đorđa II: 100 Dr. na 8 Dr. plava.

DOMINIKANSKA REP.

1) 6. XII. 1952. — Spomen marke iz serije Kolumbovog svetionika, koje su izdate prilikom 460-godišnjice otkrića ostrva San-Dominga, sa istom slikom — svetionika i 21 zastave amer. republika — na svima markama: 2 c. zelena, plava, žuta i crvena; 5 c. plava, zelena, žuta i crvena; 10 c. crvena, zelena, plava i žuta.

2) 6. XII. 1952. — Serija maraka za vazдушnu poštu sa slikom Kolumbovog svetionika i aviona u letu na svima markama: 12 c. žuta, 14 c. plava, 20 c. smeđa, 23 c. jorgovanasta, 25 c. plava, 29 c. žuta i 1 P. smeđa.

3) U isto vreme izdat je blok sa 3 franko-marke i 7 maraka za vazдушnu poštu (koje su navedene pod 1) i 2), zupčan i nezupčan.

EGIPAT

XII. 1952. — Za uspomenu na revoluciju od jula 1952 izdate su 4 marke: 4 m. smeđa i crvena (lanac, sunce i maslinova grančica), 10 m. ljubičasta i zelena (alegor. slika), 17 m. zelena i smeđa (narod) i 22 m. plava i otvoreno-plava (defile).

EKUADOR

XI. 1952. — O stogodišnjici ukidanja ropstva u Ekuadoru izdate su 4 marke za vazd. poštu sa istom slikom — urođenika, Urvine u medaljonu i otkrića sa prigodnim natpisom: 90 c. ljubičasta i nerandžasta, 60 c. crvena i plava, 1 C. nerandžasta i zelena i 2 C. smeđa i plava.

ZLATNA OBALA

19. XII. 1952. — Prva vrednost nove serije sa slikom kraljice Jelisavete: 2½ d. crvena (konjanik i kraljičina slika u medaljonu).

IZRAEL

XII. 1952. — Marka za uspomenu na prvog predsednika Izraela dr. Haima Vajcmana, koji je umro u novembru 1952 g.; dve vrednosti sa istom Vajcmanovom slikom: 30 pr. siva i 110 pr. plavo-crna.

INDIJA FRANC.

1. XII. 1952. — O stogodišnjici vojničke medalje, koju je osnovao Napoleon III, izdata je jedna marka sa slikom vojničke medalje i kolonijalnih vojnika iz 1852 i 1952: 1 fanon mrka, smeđa i zelena.

ITALIJA

1) 21. XI. 1952. — O stogodišnjici prve misije u Etiopiji izdata je jedna spomen marka od 25 L. smeđe-žuta (kardinal Guglielmo Massaia).

2) 6. XII. 1952. — O stogodišnjici rođenja skulptora Vincenca Gemito izdata je jedna spomen marka s njegovom slikom: 25 L. smeđa.

3) 6. XII. 1952. — O stogodišnjici rođenja slikara Antonija Mančini izdata je jedna marka s njegovom slikom od 25 L. zelene boje.

JAPAN

1) 3. XI. 1952. — Dve poslednje spomen marke iz serije sa slikama slavni Japanaca: 10 yen. smeđa (Tarahiko Terada, fizičar, 1878 do 1935) i 10 yen. plavo-siva (Tenshin Okakura, profesor, 1863—1913).

2) 10. XI. 1952. — U spomen investiture princa Akihito kao prestolonaslednika: 5 yen. nerandžasta i ljubičasta (Kirin i hrizantema), 10 yen. nerandžasta i zelena (kao 5 yen.) i 24 yen. plava (prinski paviljon).

KAMERUN

1. XII. 1952. — O stogodišnjici vojničke medalje, koju je osnovao Napoleon III, izdata je jedna marka sa slikom vojničke medalje i kolonijalnih vojnika iz 1852 i 1952 godine: 15 F. crvena, smeđa i zelena.

KOLUMBIJA

XI. 1952. — Za spomen latinsko-američke konferencije za industriju gvožđa izdate su: jedna franko marka izrađena od marke iz 1947 godine od 25 c. zeleno-maslinaste sa crnim pretiskom prigodnog natpisa i nove vrednosti »CONFERENCIA / SILERURGIA / 1952 / LATINO-AMERICANA / 15« i jedna marka za vazдушnu poštu, izrađena od marke za vazдушnu poštu iz 1941 godine, štampane u promenjenoj, crvenoj boji i sa crnim pretiskom, istim kao kod franko-marke, samo sa drugom vrednošću, 70 c. na 80 c.

KOMORSKO O.

1) 1. XII. 1952. — Dopunske vrednosti serije franko-maraka u tečaju, sa slikom mošeje u Ouani: 15 F. smeđa i 20 F. crvena.

2) 1. XII. 1952. — O stogodišnjici vojničke medalje, koju je osnovao Napoleon III, izdata je jedna marka sa slikom vojničke medalje kolonijalnih vojnika iz 1852 i 1952 godine: 15 F. crvena, smeđa i zelena.

KOREJA JUŽNA

X. 1952. — Nove vrednosti franko-maraka u tečaju: 500 wen. karminasta (gigantska kornjača) i 2000 wen. (hram).

KUVAJT

XII. 1952. — Nove marke Vel. Britanije sa slikom kraljice Jelisavete, sa crnim pretiskom »KUWAIT« i nove vrednosti: 1½ annas na 1½ d. zelena i 2½ annas na 2½ d. crvena.

LAOS

1) 1. XII. 1952. — O prvoj godišnjici stupanja Laosa u Svetski pošt. savez izdata serija maraka, sa istom slikom na svima markama — spomenika S. P. S. u Bernu i vladara Sisavanga Vonga u medaljonu: 80 c. crna, plava i ljubičasta; 1 P. smeđa, crvena i žuta; 1,20 P. ljubičasta i plava; 1,50 P. zelena i sepija; 1,50 P. sepija i zelena.

2) 1. XII. 1952. — Marke za vazd. poštu sa istim slikama kao pod 1), samo još s natpisom »POSTE / AVION«: 25 P. plava i siva i 50 P. smeđa i slezasta.

LUKSEMBURG

3. XII. 1952. — Poštanske dobrotvorne marke s doplatkom, sve s istom slikom J-V. Gezeg-a, sa natpisom »CARITAS 1952«: 60 + 15 c. zelena / siva, 2 F. + 25 c. smeđa / okerasta, 4 F. + 25 c. ljubičasta / siva i 8 + 1 F. crvena / siva.

MADAGASKAR

1. XII. 1952. — O stogodišnjici vojničke medalje, koju je osnovao Napoleon III, izdata je marka sa slikom vojničke medalje i kolonijalnih vojnika iz 1852 i 1952 godine: 15 F. plava, smeđa i zelena.

MADARSKA

22. XI. 1952. — Dve marke izdate za uspomenu na Kongres mira u Budimpešti: 60 F. crvena / žućkasta (seljanka) i 1 F. smeđa / plava (Skup za mir).

MAROKO ENGL.

XII. 1952. — Marke Cel. Britanije sa slikom kraljice Jelisavete, sa crnim pretiskom »MOROCCO AGENCIES«: 1½ d. zelena i 2½ d. crvena.

NEMAČKA ZAP. (BERLIN)

22. XI. 1952. — Druga vrednost iz serije slavni Berlinaca: 4 pf. smeđa (Karl-Friedrich Zelter, 1758—1852, muzičar, direktor Akademije u Berlinu).

NOVA KALEDONIJA

1. XII. 1952. — O stogodišnjici vojničke medalje, koju je osnovao Napoleon III, izdata je jedna marka sa slikom vojničke medalje

i kolonijalnih vojnika iz 1852 i 1952 godine: 2 F. crvena, smeđa i zelena.

OKEANIJA

1. XII. 1952. — O stogodišnjici vojničke medalje, koju je osnovao Napoleon III, izdata je marka sa slikom te vojničke medalje i kolonijalnih vojnika iz 1852 i 1952 godine: 3 F. ljubičasta, smeđa i zelena.

PANAMA

1) XI. 1952. — O 500-godišnjici rođenja španske kraljice Izabele Katolikinje izdata je serija spomen-maraka sa njenom slikom i sa oznakom »CORREOS«: 1 c. zelena i crna, 2 c. crvena i crna, 5 c. plava i crna, 10 c. ljubičasta i crna.

2) U isto vreme i istim povodom izdata je serija maraka za vazdušnu poštu sa istom slikom kao pod 1), ali s legendom »CORREO AEREO«: 4 c. nerandžasta i crna, 5 c. maslinasta i crna, 10 c. žuta i crna, 25 c. plava i crna, 1 B. crna i siva.

PERSISKI ZALIV

XII. 1952. — Marke Vel. Britanije sa slikom kraljice Jelisavete, sa pretiskom samo novih vrednosti: 1½ annas na 1½ d. zelena i 2½ annas na 2½ d. crvena.

POLJSKA

1) 5. XI. 1952. — Za vreme meseca poljsko-sovjetskog prijateljstva izdate su 2 marke sa doplatkom sa Lenjinovom slikom: 30 + 15 gr. ljubičasta i 45 + 15 gr. ljubičasto-smeđa.

2) 7. XI. 1952. — O 35-godišnjici ruske Oktobarske revolucije izdate su 2 marke s istom slikom jedne scene iz revolucije: 45 + 15 gr. crvena i 60 gr. sivo-ljubičasta.

PORTUGALIJA

1) 26. XI. 1952. — O stogodišnjici rođenja profesora Franciska Gomez Teixeira izdate su 2 marke sa istom njegovom slikom: 1 E. crvena i 2,30 E. plava.

2) 10. XII. 1952. — O stogodišnjici ministarstva javnih radova izdata je serija spomen-maraka: 1 E. smeđa / žućkasta, (most Maršala Karmone u Vila Franka), 1,40 E. ljubičasta / žućkasta (stadion 28 maja u Bragi), 2 E. zelena / žućkasta (zgrada u univerzitet-skom gradu u Koimbri) i 2,50 E. plava / žućkasta (Salacarska brana u Pego de Alpar).

RUMUNIJA

29. XI. 1952. — O stogodišnjici smrti revolucionara Nicolaiza Bolesku izdate su 2 spomen marke sa istom njegovom slikom: 55 b. sivo-zelena i 1,75 L. žuta.

RUSIJA

1) X. 1952. — O 150-godišnjici smrti revoluc. pisca A. N. Rodičeva izdata je spomen

marka od 40 k. crna i crvena sa slikom Rodičeva.

2) 7. XI. 1952. — O 35-godišnjici Oktobarske revolucije izdate su dve marke: 40 k. plava, žuta, smeđa i crvena i 1 R. smeđa, žuta i crvena.

SAN MARINO

17. XI. 1952. — Izdate su 2 marke za vazd. poštu sa slikom izgleda republike iz aviona: 25 L. zelena i 75 L. smeđa i ljubičasta.

SV. PIJER — MIKELON

1. XII. 1952. — O stogodišnjici vojničke medalje, koju je osnovao Napoleon III, izdata je marka sa slikom te medalje i kolonijalnih vojnika iz 1852 i 1952 godine: 8 F. plava, smeđa i zelena.

SOMALSKA OBALA

1. XII. 1952. — O stogodišnjici vojničke medalje, koju je osnovao Napoleon III, izdata je jedna marka sa slikom te vojničke medalje i kolonijalnih vojnika iz 1852 i 1952 godine: 15 F. ljubičasta, smeđa i zelena.

TAILAND

8. XII. 1952, za »Dan ustava« izrađena je jedna marka od marke izdate 1928 godine sa crvenim pretiskom doplatka u dobrotvorne svrhe: +20 c. na 80 c. plava i sivo-crna.

TANGER

XII. 1952. — Nove marke Vel. Britanije sa slikom kraljice Jelisavete sa crnim pretiskom »TANGIER«: 1½ d. zelena i 2½ d. crvena.

TOGO

1. XII. 1952. — O stogodišnjici vojničke medalje, koju je osnovao Napoleon III, izdata je jedna marka sa slikom te vojničke medalje i kolonijalnih vojnika iz 1852 i 1952 godine: 15 F. smeđe-crvena, smeđa i zelena.

TRST (ZONA A)

1) 21. XI. 1952. — O stogodišnjici prve misije u Etiopiji izdata je jedna italijanska marka sa slikom kardinala Masaje, s pretiskom AMG / FTT 25 L. smeđe-žuta.

2) 6. XII. 1952. — O stogodišnjici rođenja skulptora Vinčenca Gemito izdata je jedna italijanska marka sa njegovom slikom sa pretiskom AMG / FTT: 25 L. smeđa.

3) 6. XII. 1952. — O stogodišnjici rođenja slikara Antonija Mančini izdata je jedna italijanska marka sa njegovom slikom sa pretiskom AMG / FTT: 25 L. tamno-zelena.

Italijanska izdanja sa pretiskom »AMG-FTT«:

1) Na dve marke izdate za proslavu 500-godišnjice L. da Vinči: 60 L. i 80 L.

2) Na marci od 25 L. za mučenike u Belgiju.

UJEDINJENE NACIJE

10. XII. 1952. — Na »Dan deklaracije prava čoveka« izdate su 2 spomen marke s istom slikom — obe hemisvere, a ispod njih plamen faklje u kružnom okviru s natpisom »prava čoveka« na engleskom, francuskom / ruskom, kineskom i španskom jeziku: 3 c. ljubičasta i 5 c. plava.

FINSKA

4. XII. 1952. — Serija dobrotvornih maraka sa doplatkom u korist borbe protiv tuberkuloze, sa slikama raznih ptica: 10+2 M. zelena, 15+3 M. crvena i 25+5 M. plava.

FRANCUSKA

1) 15. XII. 1952. — Serija dobrotvornih maraka u korist Crv. Krsta, sa slikama, reprodukcijama motiva sa Dijaninog basena u Versalju: 12+3 F. zelena i crvena i 15+5 F. plava i crvena.

2) 20. XII. 1952. — Franko marka od 18 F. smeđe-ljubičasta sa slikom ulaza u Versaljski zamak.

ČEHOSLOVAČKA

1) 7. XI. 1952. — O 35-godišnjici ruske oktobarske revolucije i u čast čehoslovačko-sovjetskog prijateljstva izdate su 2 marke s istom slikom — Lenjin i Staljin među vojnicima: 2 Kčs. siva i 3 Kčs. crvena.

2) 15. XI. 1952. — Za Prvi kongres čehoslovačkog Crv. Krsta izdate su dve marke s istom slikom — bolničarke, nudilje i radnika: 2 Kčs. smeđa i 3 Kčs. crvena.

3) 18. XI. 1952. — Za stogodišnjicu smrti slikara Mikulaša Aleša izdaju se još 2 vrednosti (ranije dve bile su puštene u tečaj 20. VIII. 1952) sa reprodukcijom Aleševih slika: 2 Kčs. jorgovanasto-smeđa (husitski kapetan Matej Louda) i 3 Kčs. zeleno-siva (Trutnov).

ČILE

XI. 1952. — Dopunska vrednost nove serije za vazd. poštu; 4 P. nerandžasta (avion u letu).

ŠVAJCARSKA

1. XII. 1952. — Serija »PRO JUVENTUTE« za 1952 godinu sa doplatkom u korist socijalne pomoći: 5+5 c. smeđa (slika dečaka), 10+10 c. zelena, crvena i siva, 20+10 c. jorgovanasta, žuta i siva, 30+10 c. smeđa, plava i siva, 40+10 c. plava, smeđa i okerasta; sve četiri sa slikama raznih leptira.

ИЗ САВЕЗА ФИЛАТЕЛИСТА СРБИЈЕ

Многе подружнице и повереништва нису одговорили на последње расписе Савеза. Ко то до сада није учинио, нека одмах извести:

1) Да ли су одржали год. скупштину у смислу расписа СФС вр. 78. Ако јесу, нека одмах поднесу затражене извештаје, а ако нису, нека јаве из којих разлога то није учињено. Скреће се пажња на то, да само подружнице одржавају скупштине. Повереништва треба да поднесу извештај о раду у 1952 години, као што је то и расписом објављено повереништвима.

2) Многе подружнице и повереништва нису доставили Савезу дефинитивне спискове својих чланова на дан 31. децембра 1952, као што је тражено расписом бр. 77. Због тога Савез води у својој евиденцији погрешно бројно стање њихових чланова. Молимо да се ти дефинитивни спискови одмах доставе, јер Савез неће ове године вршити отписе задужења чланарине у случајевима, где до тога нереди буде дошло због немарног рада подружнице или повереништва.

3) Услед већег брисања немарних чланова поједине подружнице смањиле су своје бројно стање на мањи број него што је предвиђено правилима СФС да морају имати да би постојала подружница (најмање 15 редовних чланова). Зато се аутоматски претварају у повереништва Бечеј, Титово Ужице и Црвенка. Нека одмах сазову скуп својих преосталих чланова и нека изаберу једног повереника и два члана, преко којих ће се код њих вршити пријем у чланство и обављати остали послови између Савеза и чланова повереништва, као што је то предвиђено чланом 2—6 Правила СФС.

4) И ако се више пута расписима тражило да нам се јави, колико поједине подружнице, односно повереништва требају серија од копарских марака, које су издате током 1952 г., многе од подружница, па чак и неке са великим бројем чланова, нису до сад то учиниле. Скрећемо поново пажњу на наше расписе бр. 75 и 76 и молимо да се то одмах учини. Одговорност неће пасти на Савез, ако такве подружнице не добију неке емисије или их не добију у потребној количини, па макар да су дозначили новац делимично или накнадно после рока.

Ових дана књиговодство СФС доставило је извод из рачуна свима подружницама и повереништвима. То су изводи за уплаћене марке и аванс, као и за примљене марке до краја 1952 године. — Молимо да се хитно проконтролише и да нам се сагласност или евентуалне разлике или примедбе што пре доставе.

ИЗ УРЕДНИШТВА

Моле се подружнице и повереништва да одмах обавесте Уредништво о промени адресе одређеног лица на које треба слати часопис. Где нема промене, не треба ништа јављати.

GODIŠNJA SKUPŠTINA PODRUŽNICE NOVI SAD

Podružnica SFS u Novom Sadu održala je svoju redovnu godišnju skupštinu 22. februara 1953 godine u društvenim prostorijama. Posle iscrpnog izveštaja predsednika o radu u protekloj godini pročitani su izveštaji blagajnika i nadzornog odbora, a potom se prešlo na diskusiju, koja je bila veoma plodonosna.

Na kraju diskusije doneti su zaključci u glavnom o sledećem: Da članarina za odrasle članove u 1953 godini bude 60 dinara mesečno s tim, da svaki član dobija besplatno časopis »Filatelistu«, ako to želi. Da omladinci plaćaju u ime članarine 20.— dinara mesečno. Da se pojača ideološko politički rad sa članstvom a naročito sa omladinom putem političkih i stručnih predavanja. Da se omladina vaspita u duhu prave filatelije, da u istoj ne gleda izvor za zaradu već zabavu koja će doprineti njenom kulturno-političkom i vaspitnom uzgoju. Da članstvo ne zastupa mišljenje da se osnuje Savez filatelista u vidu Potsaveza za AP Vojvodinu. Da se na nadležnom mestu utiče na izradu što kvalitetnijih poštanskih maraka i na to da se ne izdaju marke sa visokim nominalama. Da se kod preduzeća »Jugofilatelija« izdejstvuje bolja ekspeditivnost pošiljaka namenjenih inostranoj razmeni.

S obzirom da je skupština dala staroj upravi razrešnicu, izabrana je nova Uprava u sledećem sastavu: predsednik: Matović Mihajlo, I. potpredsednik: dr Grujić Nikola, II. potpredsednik p. pukovnik R-šković Branko, sekretar: Panić Milorad, blagajnik: Vekonj Mihajlo članovi uprave: inž. Verner Mirko, Ostrogonac Ivan, Jojkić Borivoj, Rosman Josip, Filep Zoltan, Kašai Karolj i Subić Stevan. U nadzorni odbor izabrali su: Avramov Sava, Militar Reže i Morović Nestor, a u Sud časti: Hadži dr Kosta, Jelesić dr Zdravko i Pervulov dr Viktor.

Pošta za podružnicu treba u buduće da se uputi na predsednika Matović Mihajla inspektora Direkcije PTT u Novom Sadu.

Sastanci se održavaju u Društvenim prostorijama u Ul. Zlatne grede br. 7 svake nedelje pre podne od 9—12 časova i četvrtkom po podne od 18 do 20 časova.

ИЗ ВАЉЕВА

Подружница С.Ф.С. у Ваљеву одржала је своју редовну годишњу скупштину 8. II. 1953.

Из извештаја се види да је чланство бројно опало, али је остало чвршће и доследније уз циљеве филателије. У току године одржано је 54 састанка чланства, на којима је било просечно по 20 чланова, и 56 седница управе. — Имовина Подружнице састоји се из готовине, која се налази: код Савеза у износу од 39.911 дин., у каси 16.000 и у збирци марака која вреди преко 21.000 динара. Чланство је претплаћено на 58 примерака „Филателисте“.

На предлог Надзорног одбора дата је досадашњој управи разрешница и изабрана нова: претседник Јосиф Жежек, наставник, секретар Милорад Марковић, благајник Никола Храњец, професор, прочелник омлад. секције Јосип Боурек, часовничар, шеф размене Јосип Жежек, књижничар Душан Миликић, чланови управе: Димитрије Драшковић, Александар Тараканов, Манојло Крга и Лазар Одановић.

Адреса Подружнице: Никола Храњец, професор. Ваљево, Др. Пантића бр. 41.

Н. Х.

ИЗ ВРШЦА

Подружница С.Ф.С. у Вршцу одржала је своју V редовну годишњу скупштину 8. II. 1953.

После поздрава претседника М. Влаисављевића, избора радног претседништва и у свајања дневног реда прочитани су извештаји о раду у 1952 г.

Одржано је 15 седница Управног одбора. Састанци су одржавани двапут, па после једанпут недељно. — 1 јануара 1952 имала је Подружница 114 редовних чланова и 32 омладинаца; у току године примљено је 10 редовних и 4 омладинца, а брисано 48 редовних и 17 омладинаца. — У току године одржана су омладини предавања: у јануару о филателистичком прибору према чланку инж. Александра Петровића са поштом омладинских збирки, од којих су пет биле награђене; 4 маја предавање о штедњи код набавке марака са приказом комплетне збирке марака ФНРЈ; 29 новембра одржана је смотре омладинских збирки и додељене награде седморици. Награде су дељење у маркама.

Подружница је за своју омладинску секцију примила, као помоћ за набавку марака, од Пионирске организације 5.000 динара.

После дискусије и дате разрешнице управи изабрана је нова управа: у **Управни одбор**: претседник Милан Влаисављевић, подпретседник Милош Трујић, секретар Стеван Кисински, благајник Вилика Арт, књижничар Антон Бек, за поделу марака Антон Луц, чланови: Петар Цветковић, Рада Леовац и Викторија Бубеничек; — у **Надзорни одбор**: Едо Коњовић, Марко Милекић и То-

за Недељковић-Пантић; — у **Суд части**: Крста Говедарица, Викентије Идвореан и Јован Мраовић.

Пошту за Подружницу треба слати на адресу: Милан Влаисављевић, Вршац, Трг Саве Ковачевића бр. 36.

ИЗ ТРСТЕНИКА

Са прве годишње скупштине Подружнице СФС у Трстенику, одржане 8 фебруара 1953.

Присутно 15 ред. чланова и 8 омладинаца.

По избору радног претседништва, пошто су прочитани извештаји управе и благајника, отворена је дискусија о тим извештајима, о раду управе и о проблемима који интересују чланове. После дискусије дата је разрешница досадашњој управи и изабрана нова:

Управни одбор: Претседник Стјепан Франковић, потпредс. Драгољуб Радосављевић, секретар Миодраг Вукелић, благајник Радмила Јанковић, чланови управе Алојз Врховчић и Јовица Вујић, омл.

Надзорни одбор: Павле Рашић, Миљивоје Радовановић и Радомир Симић.

Суд части: Иван Чељуска, Воја Јанковић и Никола Петровић.

ИЗ БЕЛЕ ЦРКВЕ

Годишња скупштина Подружнице СФС у Б. Цркви одржана је 15. II. 1953.

Присутно је било 18 чланова.

После поздрава секретара Ј. Фишера и забрано је радно претседништво, записничар и оверачи записника. Прочитани су извештаји Управног одбора, благајника, и Надзорног одбора и Суда части, па је настала дискусија о њима и другим проблемима из филателије. Дата је разрешница управи, па је изабрана нова:

Управни одбор: Претс. Евгеније Архангелски, подпретс. Иван, Милитарев, секретар Јов. Фишер, благајник И. Никола Линченски благајник П. Јошка Деме, књижничар Војислав Обренов, чланови: Каролина Мокрачек, Тоде Јовановски и Виљко Јурак, омл.

Надзорни одбор: Младен Петровић, Корнел Бура и Ђока Стојковић.

Суд части: Милан Шотић, Љубомир Величковић и Бранко Панић.

Руководилац размене: Никола Линчевски.

ИЗ АПАТИНА

Подружница СФС у Апатину одржала је своју редовну годишњу скупштину 8 фебруара 1953. Било је присутно 15 ред. чланова и 7 омладинаца.

По избору радног претседништва и прихватању дневног реда поднели су своје извештаје о раду у прошлој години Управни одбор, Надзорни одбор и Суд части, па је о њима дискутовано, па пошто је дата разрешница старој управи изабрана је нова:

Управни одбор: Фрања Цинклер, Јосип Фертнер, Јосип Еман, Павле Диенеш, Роза Стадлман, Павле Јасанек, Антун Одри и Терезија Бенцингер.

Надзорни одбор: Антун Шрајбер, Јосип Торди и Марија Бацвари.

Суд части: Бела Над, „Јован Госајн и Илг.

ГОДИШЊА СКУПШТИНА ПОДРУЖНИЦЕ С. Ф. С. У ПОЖАРЕВЦУ

Подружница филателиста у Пожаревцу одржала је 11 јануара своју редовну годишњу скупштину. Пошто је чланство било заступљено 100% друг Димитријевић Тодор је отворио скупштину и предложио дневни ред, који се примио без измене. Након изабраног радног претседништва и записничара друг Димитријевић је поднео извештај о раду подружнице у 1952 г. за последњих 5 месеци, од када је изабран нов одбор, пошто се стара управа слабо бринула о раду подружнице из разних узрока. У реферату је јасно оцртан успех и активност чланова, као и њихово велико интересовање за даљи развој филателије у Пожаревцу и околини. Наглашено је да је у 1951 години било 93 члана, а да се сада свео на 31 редовног и 7 омладинаца. Ово је настало због слабог и неинтересантног рада старе управе. Такође је изнето да и у околним местима има чланова, који редовно плаћају чланарину, добијају марке и часопис „Филателисту“. У реферату је такође наглашено да је сва чланарина за 1952 годину плаћена, што претставља врло крупан успех. Друг Димитријевић је објаснио које су све марке примљене од савеза из Београда и раздвојене члановима, а које су у пројекту да се приме.

После прочитаног реферата настала је жива и интересантна дискусија, у којој су узели учешћа многи чланови. Након дискусије дата је разрешница управи и донети су закључци за даљи рад и развој филателије. Углавном закључницу су базирали на спречавању шовинизма и помагању изградње социјализма, на суштину шпекуланства у филателији, одржавању предавања, оснивању омладинских секција по школама, приређивању једне смотре марака у марту ове године итд.

По доношењу закључка извршен је избор нове управе. За претседника је изабран друг Дадасовић Петар за секретара друг Тодор Димитријевић, за благајника друг Зоран Цалетић. Изабрани су другови за размену марака и продају часописа „Филателист“, надзорни одбор од 3 члана и суд части.

Милан Димитријевић

ФИЛАТЕЛИЈА ЗА ГЛУХОНЕМУ ДЕЦУ У СУБОТИЦИ — ЈЕДАН ЛЕП ПРИМЕР ЗА ПРОПАГАНДУ ФИЛАТЕЛИЈЕ

Питање омладине у филателистичком друштву у последње време постало је вео-

ма акутно. Наиме, треба признати стварност, последњих неколико месеци деца су показивала мање интересовања за филателију; бацила су се на скупљање фотографија спортиста из „спортских чоколада“. У нашем друштву, у дневној штампи стално се води дискусија о „неваспитном значају“ ових слицица, односно о негативном утицају њиховом. Ја сам имао прилике да разговарам с наставницима школа, са родитељима, којима је било веома криво што су деца напустила филателију, но немоћни су да ту што помогну, јер је спорт веома омиљен код омладине, — што је сигурно на свом месту, — али је ова околност искоришћена у фабрици чоколаде. Ево, сада увиђамо да филателија има добре стране, васпитни значај! — кажу они.

Недавно сам имао један веома интересантан случај! Дознао сам да у Дому за глухонему децу има филателиста. На мој позив чланови нашег друштва дали су лепу количину разних марака, па у споразуму с управником Дома, другом Батистићем, отишао сам у посету глухонемој деци.

У Дому, у пратњи управника и васпитача, ушли смо у дворану, где је после ручка учило око 200 деце. Васпитачи су позвали децу, која имају марке, да дођу ближе. Мени је било мало необично и једва сам се снашао у овој ситуацији, када се око мене окупило око десеторо деце разних година, која су држала у руци књиге са маркама; понеки је ваљало своје марке из џепа — помало згужване.

Са око двадесеторо деце отишли смо кроз разне веома лепо уређене, упадљиво чисте просторије у једну собу, где су деца поседала. Једна васпитачица објаснила ми је да сам дошао да видим како они скупљају марке и да сам им донео марке за поклон. Тешко изговарајући речи, деца су одала знак своје радости, кад сам отворио своје класере, те им показао како су марке срећене. За час су се сва окупила око мене, а понеки млађи висио ми је на леђима, да би могао гледати марке.

Извалио сам једну марку Бразилије. Лагано сам почео говорити и питати, ко зна каква је марка. Један је узео у руке и читао „Бразил“. А шта има у Бразилији? Где је Бразилија? Просто да не верујем да сам у Дому за глухонему децу! Деца жива, заинтересована, интелигентна! Више њих наједанпут даје одговор, за мене, свакако, тешко разумљив, јер су поједине гласове тешко изговарала, — но ипак смо се споразумели.

После су дошле на ред и друге марке из других земаља. Сваки пут је било речи нешто из историје или из географије латичне земље, или нешто у вези са сликом. Било је речи и о нашој „партизанки“ од 2,50 динара, црвеној.

На крају сам разделио поклоне које сам донео. Неколико класерчића (оне које је Савез продавао у вези* изложбе) са око 30

комада разних марака дато је сваком од присутних. Радост је била велика. А и управник дома је био веома задовољан са успехом ове моје посете.

Наредбодавци по буџетима ових домова могли би обезбедити скромна средства за ширење филателије међу дефектном децом, а и управници других домова могли би се заинтересовати за ову лепу и практичну, те васпитну разоноду својих питомаца, — као што је то учинио управник нашег Дома у Суботици, друг Батистић.

Е. Л. Вајс

НОВА ПОВЕРЕНИШТВА

У Обилићу је основано повереништво СФС. За повереника је изабран Инж. Новиков Павле, служб. рудника „Косово“. На његову адресу Обилић (Космет) треба упућивати преписку.

И у Димитровграду основано је повереништво, које води Милован Костов „Боби“. Састанци у „Дому културе“.

SKROMNA FILATELISTIČKA GODIŠNJICA

Ovih dana se navršava godinu dana od kada je nedeljni omladinski list na mađarskom jeziku »IFJUSÁG« a koji izlazi u Novom Sadu увео сталну филателистичку рубрику.

Smatramo da je za pohvalu Redakcija pomenutog lista, koja je omogućila sa do sada objavljenim dobrim stručnim člancima, da se filatelistička omladina stručno uzdiže. — Mnogo su doprineli objavljeni članci i širenju filatelističke misli među nefilelistima. — Raznolikost članaka počev od uputa u filateliju, preko stalnih iscrpnih izveštaja o našim novitetima, sve do raznih interesantnih članaka zabavnog karaktera, uz odgovarajuću ilustraciju sa raznim klišeima — zagarantovala je uspeh u protekloj godini. — Želimo da taj uspeh prati njihov rad i nadalje.

БРОЈНО СТАЊЕ ЧЛАНОВА САВЕЗА ФИЛАТЕЛИСТА СРБИЈЕ

31 јануара 1953

	Ред.	Омл.	Свега
АДА (повереништво)	24	5	29
АПАТИН	46	8	54
БАБУШНИЦА (пов.)	15	—	15
БАЧ. ПАЛАНКА (пов.)	15	7	22
БАЧКА ТОПОЛА	36	18	54
БЕЛА ЦРКВА	18	9	27
БЕОГРАД:			
„Е. ДЕРОКО“	171	36	207
„АВАЛА“	206	37	243
„ВРАЧАР“	191	69	260
„Л. КОШИР“	96	38	134
„САВА“	140	42	182
БЕЧЕЈ (повер.)	11	—	11
БОГОЈЕВО	26	1	27
БОР	28	6	34
ВАЉЕВО	64	14	78

ВЕЛ. ПЛАНА (пов.)	6	2	8
ВРАЊЕ	3	—	3
ВРБАС	26	11	37
ВРШАЦ	80	17	97
ДИМИТРОВГРАД (пов.)	4	1	5
Д. МИЛАНОВАЦ —			
МОСНА (пов.)	5	—	5
ЖЕЛЕЗНИК (пов.)	3	—	3
ЗАЈЕЧАР	54	24	78
ЗЕМУН	39	21	60
ЗРЕЊАНИН	90	18	108
КИКИНДА	80	29	109
КЊАЖЕВАЦ (пов.)	10	—	10
КОВИН (пов.)	9	2	11
КРАГУЈЕВАЦ	47	15	62
КРУШЕВАЦ (пов.)	8	10	18
КУЛА	21	6	27
ЛАЗАРЕВАЦ (пов.)	8	5	13
ЛЕСКОВАЦ	29	5	34
МЛАДЕНОВАЦ (пов.)	14	3	17
НИШ	40	7	47
НОВИ КНЕЖЕВАЦ	25	3	28
НОВИ САД	212	59	271
ОБИЛИЋ (пов.)	5	—	5
ОЦАЦИ	20	1	21
ПАНЧЕВО	32	6	38
ПИВНИЦЕ	23	4	27
ПИРОТ	21	7	28
ПОЖАРЕВАЦ	32	7	39
РАНКОВИЋЕВО (пов.)	5	2	7
РУМА (пов.)	11	6	17
САРАОРЦИ (пов.)	4	—	4
СВЕТОЗАРЕВО	14	9	23
СЕНТА	25	19	44
СЕЊСКИ РУДНИК (пов.)	4	—	4
СМЕДЕРЕВО	15	4	19
СОКО БАЊА	6	—	6
СОМБОР	71	14	85
СРЕМ. МИТРОВИЦА	40	4	44
СТАНИШИЋ (пов.)	13	—	13
СУБОТИЦА	247	53	300
СУРДУЛИЦА	5	1	6
ТИТЕЛ (пов.)	7	1	8
ТИТОВО УЖИЦЕ (пов.)	12	1	13
ТОПОЛА - ОПЛЕНАЦ	8	—	8
ТОПЧИДЕР	46	3	49
ТРСЕНИК	23	9	32
ЂУПРИЈА (пов.)	14	3	17
ЦРВЕНКА (пов.)	13	—	13
ЧАЧАК (пов.)	17	10	27
ШАБАЦ (пов.)	14	2	16
ШИД (пов.)	14	2	16
СВЕГА:	2661	696	3357

ТРАЖИМ У БЕСПРЕКОРНОМ СТАЊУ

stare marke Kneževine SRBIJE do 1880 godine u parovima, štrajfnama i četvercima. Isto tako me zanimaju prva izdanja maraka Crne Gore, Austrije i Mađarske. — Naročito me zanimaju marke na originalnim pišmima prvih izdanja naznačenih zemalja. — Ing. Verner Mirko, Novi Sad, Poštanska ul. broj 9.

Одговори на питања читалаца

J. F. — *Gde su izdate i kojim povodom prve provizorne marke sa pretiskom?*

Odgovor: Najstarija poštanska marka s pretiskom u svetu pojavila se 11. februara 1846 u Sjedinjenim Američkim Državama: na marci gradske njujorške pošte od 3 centa promenjena je vrednost pretiskom nove vrednosti »2«.

Najstarija provizorna marka u Evropi izdata je u Italiji 1. januara 1865: na marci od 15 centezima otštampana je nova vrednost »20 C«, a stara vrednost poništena crnom lučnom crtom.

Najstariji pretisak u Africi bio je upotrebljen u Mauriciusu 8 aprila 1858: u vrhu slike na marci je otštampana u luku vrednost »FOUR PENCE«.

U Aziji je najstarija marka s pretiskom iz 1866 godine. To je bila taksena marka Brit. Indije od 6 ana preinačena u poštansku pretiskom »POSTAGE« u luku u gornjem delu slike.

U Australiji je najstarija provizorna marka s pretiskom nove vrednosti iz 1866 godine; to je marka Južne Australije od 9 s. sa pretiskom »TEN PENCE«.

U Srbiji je izdata prva marka s pretiskom 14 novembra 1900. To je marka od 20 para ružičaste boje sa crnim pretiskom nove vrednosti »10 PARA«.

U Crnoj Gori prve marke s pretiscima izdate su 1893 godine, kao jubilarno izdanje za proslavu 400-godišnjice štamparije; na celoj seriji otštampan je pretisak »Proslava / Štamparije / 1493 / 1893«.

U Bosni i Hercegovini 1. novembra 1914 izdato je prvo dobrotvorno ratno izdanje sa pretiskom novih vrednosti i godine »1914« na franko markama od 5 i 10 n. iz serije izdate 1906 godine.

Pretisci se rade u raznim prilikama i u razne svrhe (Vidi str. 283 »Filateliste« za 1950 g.).

G. P. пита: Какав је то Дикинсонов папир?

Odgovor: То је папир фабриканта папира, Џона Дикинсона из Енглеске, са црвеним и плавим свиленим концима, који је био употребљен, као заштитно средство против фалсификата, најпре за омоте за писма 1840 године, а затим 1847—1854 године за поштанске марке Велике Британије од 10 пенса и од 1 шилинга. Ти се конци виде на полећини марака.

Д. Б. пита: Који су најстарији жигови у Србији: а) редовни, б) пригодни, в) авионски?

Odgovor:

а) Најстарији жиг за редовну пошту је употребљен у Београду са натписом БЕО-

ГРАД у оквиру (Види слику на страни 72 нашег листа за 1951 годину). Најстарији познати употребљени жиг је од 25 маја 1840.

б) Најстарији пригодни жиг био је употребљен од 31 маја до 2 јуна 1908 године у Београду, на ади Циганлији (острву у Сави), на привременој пошти на самој ади, приликом свечаности коју је приредило новинарско удружење у то време (о Духовима) у корист свога фонда. Жиг је једнокружан, с натписом у кругу „ТРОЈИЧКИ САБОР / БЕОГРАД—АДА“. Боја жига црна.

в) Први специјалан жиг ваздушне поште употребљен је 15 априла 1923, приликом отварања прве ваздушне линије са иностранством Београд—Венеција. Био је у употреби до почетка 1928 г. Једнокружан жиг са именом места „БЕОГРАД / БЕОГРАД и са силуетом авиона изнад датума.

А. Б. пита: Каква је веза постојала између нашег Раба и републике Сан Марина?

Odgovor: У IV веку место, где се сад налази место Сан Марино звало се Росса del Titano. У то време пребегао је тамо, као верски прогоњеник, један каменорезац, по имену Марин, хришћанин са Раба. Нека богата и побожна госпођа из Риминија поклони Марину брег Титано и ту се удари први темељ републици Сан Марино. У почетку је то била независна верска општина, а од 1253 године добила је свој устав.

После окупације Раба од стране Италијана при крају новембра 1918 г. велико веће републике затражи од Рима анексију Раба; међутим, 24. априла 1921 г. морала је италијанска војска да га напусти. Италијанска застава, која се за време окупације вила на тргу у Рабу, предата је после евакуације на чување републици Сан Марино.

Том приликом република Сан Марино издала је једну добротворну серију марака од 2 вредности. На једној вредности од 30 цент. је слика Св. Мартина, који обрађује стуб за његов храм; на другој од 50 цент. на левој страни је слика Раба, а на десној Сан Марина, а у средини је италијанска застава са пригодним пропагандистичким натписима (6 августа 1923).

1942 године, при повратку италијанске заставе на Раб, издала је република Сан Марино једну дугачку серију спомен марака за редовну и ваздушну пошту са развијеним заставама италијанском и отока Раба и са натписом „SAN MARINO ARBE / 7 AGOSTO 1941“.

Ето то су биле везе између нашег Раба и републике Сан Марина, које су сада за навек раскинуте.

Cene maraka FNRJ

u Scott-ovom katalogu za 1953 godinu

Naziv serije	Broj	Cena	
<i>Marke bez doplatka</i>			
Manastiri sa i bez mreže	159 A—159 E	—,59	—,75
Tito I i II izdanje	160—171	1,33	—,60
Prohor Pčinjski	172	—,10	—,10
Partizani I izdanje	173—184	1,65	—,55
Ustav	185—196	2,20	2,20
Ustav 2 bloka	197—198	1,—	1,—
Partizani provizorije	202—203	—,20	—,07
Svetozar Marković	204—205	—,15	—,15
Slovenski kongres	206—210	—,39	—,39
Partizani promenjene boje	211—215	—,34	—,16
Fiskultura	218—220	—,31	—,31
Julijska Krajina	231—232	—,30	—,20
Vuk Karadžić	233—235	—,36	—,36
Zagrebački sajam 1948	236—238	—,36	—,28
Dunavska konferencija	239—242	—,68	—,35
V kongres	243—245	—,46	—,34
Košir	246—249	—,62	—,27
Grbovi	250—256	1,02	—,60
Prešern	257—259	—,38	—,27
Planica	260—261	—,60	—,35
5 god. Makedonije	262—264	—,82	—,47
U. P. U.	265—267	2,50	2,50
100 g. železnice	269—272	—,75	—,73
FNRJ pretisak	273—275,		
	277-278, 280-282	1,24	1,24
FNRJ pretisak provizorije	276—279	—,26	—,26
Autoput	283—285	—,28	—,23
FNRJ pretisak promenjene boje	286—289	—,34	—,34
Tito 1 maj 1950	290—293	1,10	1,10
Dečija nedelja 1950	294	—,05	—,05
Vazduhoplovni slet Ruma	295—299	1,35	1,10
Šahovska Olimpijada	300—304	1,35	—,90
Privreda I	305—315+314 A	2,99	2,91
Zagrebački sajam 1950	316	—,06	—,06
Dan mornarice 1950	317—322	1,78	1,48
Ustanak Beograd	323	—,06	—,06
Ustanak Slovenija	324—325	—,25	—,25
Dečija nedelja	326	—,08	—,08
Ustanak Srbija	327—328	—,15	—,15
Ustanak Crna Gora	329—330	—,15	—,15
Ustanak Hrvatska	331—332	—,15	—,15
Ustanak B. i H.	333—334	—,15	—,15
Velike godišnjice	335—337	—,70	1,05
Zagrebački sajam 1951	338	—,12	—,12
Ustanak Makedonija	339—340	—,30	—,30
Dan armije 15	341	—,30	—,30
Njegoš 1951	342	—,30	—,30
Privreda II / 1, 2, 5, 10, 15, 20, 30 i 50 din.)	343—352	2,95	2,95
60 god. M. Tita	355—357	—,95	
Dečija nedelja 1952	358	—,15	
<i>Marke sa doplatkom</i>			
Crveni Krst 1945	B 131—B 132	—,40	—,40
Oslobodenje Beograda	B 133	—,30	—,30
Pruga I	B 134—B 137	—,85	—,85
P. T. T.	B 138—B 141	1,70	1,70
Balkanske igre u Ljubljani	B 142—B 144	—,35	—,35

Naziv serije	Broj	Cena	
Pruga II	B 145—B 148	—,45	—,29
Antituberkuloza	B 149—B 151	—,33	—,29
Akademija	B 152—B 154	—,30	—,23
Balkanske igre 1948	B 155—B 157	—,52	—,31
<i>Avionske marke</i>			
Avionska 1947	C 17—C 28	1.66	1.16
Vezana sredina		1.90	
Košir av.	C 29	—,40	—,25
5 g. Makedonije av.	C 30—C 32	2.25	2.25
100 g. železnice 2 bloka	C 33—C 33 a	2.—	2.—
Avionska 1951	C 34—C 42	4.44	4.44
Zefiz blok	C 43	3.50	3.50
Zefiz zelena	C 44	—,30	—,30
Planinari	C 45—C 47	1.07	1.07
Padobranci 6 d.	C 48	—,25	—,25
Padobranci 50 d.	C 49	2.—	2.—
Avionska 1952	C 50—C 53	6.20	6.20
Dan armije 150 d.	C 54	1.15	
<i>Porto marke</i>			
Provizorije 1945	J 37 A—J 37 B	—,65	—,65
Crne brojke	J 38—J 45	—,59	—,47
Brojke u boji	J 46—J 50	—,35	—,35
Grb I	J 51—J 58	1.04	—,82
FNRJ pretisak	J 64—J 66	—,21	—,30
Grb II (bez 1 din.)	J 67—J 73		
<i>Službene</i>			
Izdanje 1946	01—08	—,77	—,29
<i>Doplatne — Crveni Krst</i>			
1946 — porušene kuće	RA 5 i RAy 2	—,05	—,05
1948 — mali format	RA 6 i RAy 3	—,07	—,07
1949 — bolničarka i dete	RA 7 i RAy 4	—,05	—,05
1950 — bolnič. i mapa	RA 8 i RAy 5	—,04	—,04
1951 — zastava Crvenog Krsta	RA 9 i RAy 6	—,04	—,04

Prvi red cena se razume za neupotrebljene, a drugi za upotrebljene marke. Tamo gde cene nisu označene, znači da ih katalog još nije naveo. Cene su u Scottovim dolarima.

C. S.

IZMENE CENA NAŠIH MARAKA I DOPUNE U KATALOZIMA IZDANJA 1953

Kao što je poznato, svi svetski katalogi izdaju svoje časopise, u kojima donose izmene cena i katalogizaciju pojedinih novih izdanja maraka.

Tako je *Michel katalog* do sada izdao već 3 sveske dopuna. Kod naših maraka su izvršene sledeće promene, koje treba da se u našem pregledu donesenom u 11/12 broju »Filateliste« iz 1952 godine isprave:

Pruga I. br. 501/504	neponištena	27.—	poništena	23.—
II. vazd. slet Ruma 611/615	neponištena	16.—	poništena	10.—
Šahovska Olimpijada 616/620	neponištena	22.—	poništena	10.—
Dan Armije 150.— d. br. 676	neponištena	16.—	poništena	16.—
60 g. M. Tita 693/695	neponištena	13.—	poništena	13.—
Dečja nedelja 1952 696	neponištena	1.20	poništena	1.—
Privreda 8 dinara br. 697	neponištena	0.65	poništena	0.35
Olimpijada br. 698/703	neponištena	16.—	poništena	16.—
Dan mornarice 1952 br. 704/706	neponištena	7.25	poništena	7.25
Filat. izložba Beograd br. 707	neponištena	3.—	poništena	3.—
Porto II. 1 din. br. 107	neponištena	0.10	poništena	0.08
Doplatne C. krsta 1952 br. 10	neponištena	0.06	poništena	0.06

Doplatne porto 1952 br. 7
VI. Kongres br. 708/711

neponištena	0.06	poništena	0.06
neponištena	6.—	poništena	6.—

Zumstein notira u njegovim dopunama:

Dan mornarice 1952 br. 749/751
Fil. izložba Beograd br. 752
VI. Kongres KPJ br. 753/756
Doplatna C. Krst 1952 br. 757
Doplatna porto 1952 br. 144
Nikola Tesla br. 758/759

neponištena	2.75	poništena	2.75
neponištena	1.—	poništena	1.—
neponištena	1.50	poništena	1.50
neponištena	0.04	poništena	0.04
neponištena	0.04	poništena	0.04
neponištena	1.20	poništena	1.20

Osim toga je Zumstein dopunio cene za sledeće marke:

Privreda II. 35 d. br. 731
Privreda II. 75 d. br. 733
Privreda II. 100 d. br. 734

neponištena	0.90	poništena	0.90
neponištena	1.80	poništena	1.80
neponištena	2.25	poništena	2.25

Najmanje se brine da izvrši dopune za naše nove emisije maraka katalog Yvert, koji nije naveo za sada cene još i za neke marke izdate u 1951 god., jedva se »smilovao«, da u svojoj šestoj dopuni notira sledeće vrednosti iz serije Privreda II. izdanje:

br. 588 1 d. siva
br. 589 2 d. roza karmin
br. 590 5 d. žuta
br. 591 10 d. zelena
br. 592 15 d. karmin crvena
br. 593 20 d. ljubičasta
br. 594 25 d. smeđe oliv
br. 595 30 d. plava

neponištena	3.—	poništena	—
neponištena	5.—	poništena	—
neponištena	12.—	poništena	—
neponištena	30.—	poništena	—
neponištena	40.—	poništena	—
neponištena	50.—	poništena	—
neponištena	60.—	poništena	—
neponištena	75.—	poništena	—

Scott nabraja u svom časopisu br. 7 sledeća naša nova izdanja:

Olimpijada br. 359/364, Dan mornarice 365/367, Fil. izložba Beograd 368 i Privreda II 35 i 100 din. Cene međutim ne navodi.

C. S.

ОГЛАСИ

ЦЕНЕ ОГЛАСА:

Цела страна	3.000.—	дин.
Пола стране	1.500.—	дин.
Четвртина стране	700.—	дин.
Осмина стране	300.—	дин.
Шеснаестина стр.	150.—	дин.

TRAŽIM neponištene i besprekorne kompletne serije Italije i svih njezinih kolonija, VUJNA kao i nerabljene i rabljene serije i raspar-marke Argentine, Lombardije. — NUDIM: UPU, sportske, avionske čitavog sveta, kao i razne serije Jugoslavije, Evrope — naročito Švajcarske, te novitete. U dopisima naznačite brojeve po katalogu ZUMŠTAJN ili YVERT 1953 god. onih maraka koje nudite ili tražite. Orović Julija, Ljubljana, Obirska ul. broj 11.

STARE NOVCE tražim; za njih mogu dati u zamenu marke Jugoslavije, N. D. H. i Mađarske, nežigosane. HORVAT LADISLAV, Subotica, I. G. Kovačića 12.

PAŽNJA FILATELISTIMA I FILAT. PODRUŽNICAMA:

Novi Katalog maraka »JUGOFILATELIJE« u štampi je i biće gotov u toku meseca marta ove god.

Radi obezbeđenja istoga i uštede u poštadini poželjno je da već sada Filatelističke podružnice pošalju (kolektivnu) porudžbinu za svoje članove.

Porudžbine prima:

»JUGOFILATELIJA« prodavnica br. 8
NOVI SAD
Al. Rankovića br. 4

KUPUJEM MASENVARE EVROPSKE I PREKOMORSKE VEĆE KOLIČINE PRA-NE I NEPRANE. — Jovan Jovanović, Niš, Svetožara Markovića 25.

Žigosane marke sa sportskim motivima na kovertama, odlomcima (fragmentima) i dopisne karte (Maximum card) iz Jugoslavije, Grčke i Čehoslovačke, kao i sve prigodne žigove sportskog karaktera (i na običnim markama) tražim u zamenu. — Baza katalog ili po sporazumu. — G. J. Nemet, Bačka Topola, Omladinska ul. broj 32.

Izvožno-uvožno preduzeće
Saveza zemljoradničkih
zadruga A. P. Vojvodine

Export - Import Unterneh-
mung des Verbandes der
Bauerngenossenschaften
des Aut. Gebietes Vojvodina

„VOJVODINA-COOP“

NOVI SAD

Dunavska ul. 29/I
Poštanski fah 65

NOVI SAD

Dunavska Strasse 29/I
Postfach 65

Telefoni:

Direktor: 32-79
Knjigovodstvo: 32-79

Komercijalna služba:

Poslovnice: za izvoz goveda: 36-37
za izvoz konja: 36-37
za izvoz svinja: 29-80
za izvoz živine 29-80
i jaja:

Fernsprechern:

Direktor: 32-79
Buchhaltung: 32-79

Geschäftsleitung:

Hornviehexport: 36-37
Pferdeexport: 36-37
Schweineexport: 29-80
Geflügel-u. Eierexport: 29-80

Preistavništva:

London Regent St. 149-151
Hamburg Harvestehuderweg 101
München Thalkirchnerstrasse 133/II
Zürich General Villestrasse 10
Wien Landstrasser Hauptstrasse 1, II
Trieste Via Cicerone 6a

Repräsentanzen:

Tel.: 2101-9
Tel.: 44-45-04
Tel.: 75-141-42
Tel.: 25-16-70
Tel.: U 14-4-57
Tel.: 77-25

Izvozi:

Stoku za klanje (goveda), svinje, konje az klanje i za rad, mesnatu robu svežu i pušenu, mesnate konzerve.

Živinu-živu i zaklanu.-Specijalite: pušeno gušćije meso i konzerve od gušćije džigerice.

Jaja sveža i smrznuta (konzervirana).

Nuzprodukte klanične industrije: Rogove, kosti i creva.

Exportiert:

Schlachtvieh (Hornvieh), Schweine, Schlacht u. Arbeitspferde, Fleischwaren, frisch und geräuchert, Fleischkonserven,

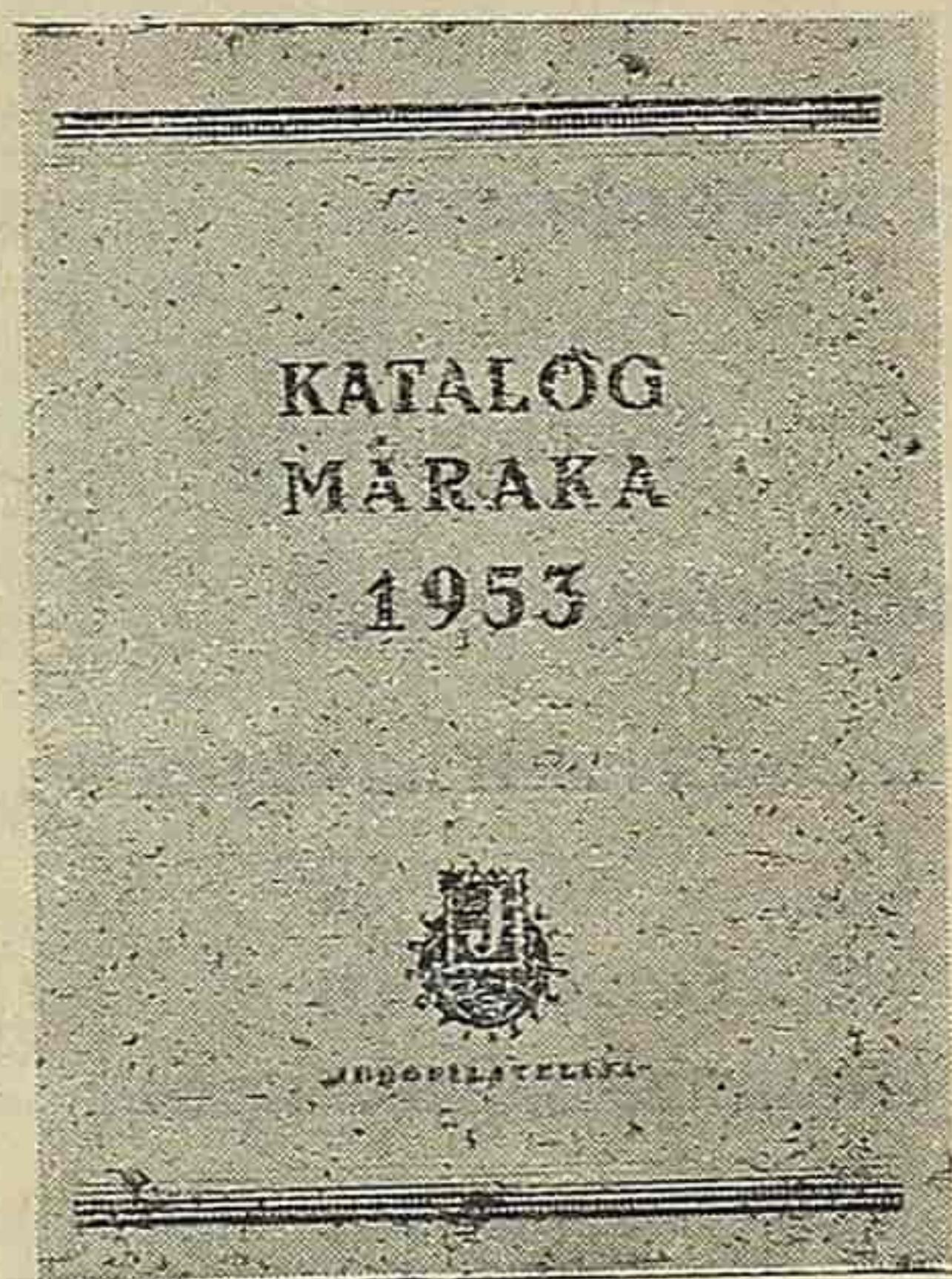
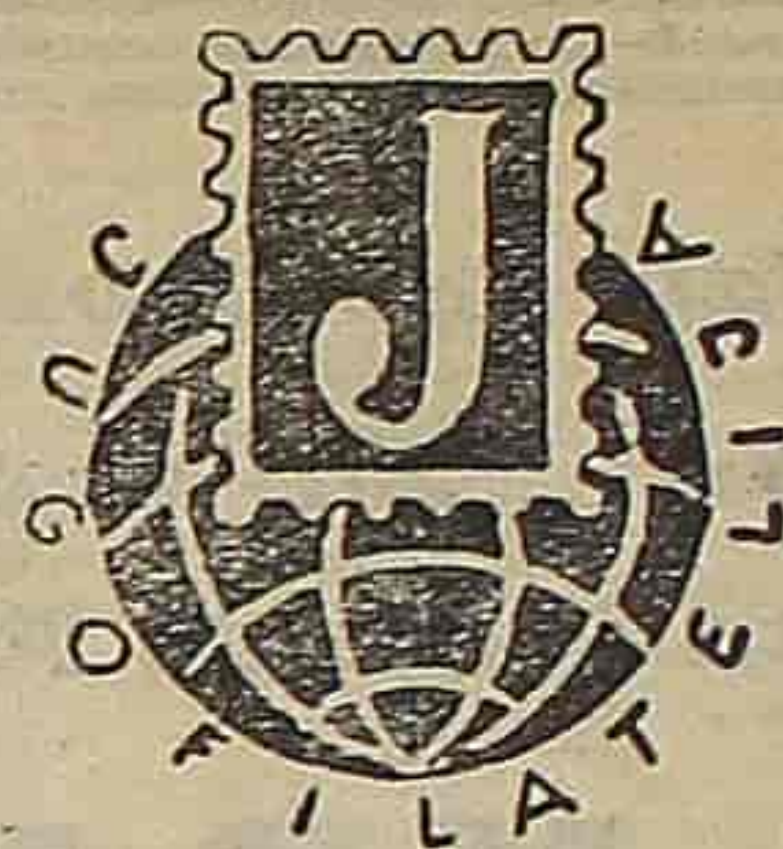
Geflügel-lebend und geschlachtet
Spezialität: geräuchertes Gänsefleisch und Gänseleberkonserven.
Eier frisch u. gefroren.

Nebenprodukten der Schlachtindustrie: Hörner, Klauen, Knochen, u. Gedärme.

Skupljači maraka,
FILATELISTI!

Krajem meseca marta
izlazi iz štampe novi
katalog poštanskih
maraka jugoslovenskih
zemalja za 1953 god.

Ovaj Katalog treba
da ima svaki skup-
ljač maraka.
Katalog će biti izdat
u broširanom i tvr-
dom povezu.

Cena tvrdom povezu (platno) je CCA 300 din.
Cena broširanom povezu je CCA 200 din.

Pošto je tiraž Kataloga ograničen, osigurajte
na vreme Vaše potrebe preko naših prodavnica:

BEOGRAD,	Terazije 11
ZAGREB,	Praška 6
LJUBLJANA,	Nazorjeva 3
RIJEKA,	Ivana Zajca 22
DUBROVNIK,	Stradun
SKOPJE,	Maršala Tita 48
NOVI SAD,	Aleksandra Rankovića 4

»JUGOFILATELIJA« DIREKCIJA BEOGRAD Palmotićevo 2